

**ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**DEPARTMENT OF ARCHIVAL, LIBRARY AND INFORMATION STUDIES
SCHOOL OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND SOCIAL SCIENCES**

Πτυχιακή Εργασία

**Το φιλιαναγνωστικό προφίλ των φοιτητών του Τμήματος
Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων
Πληροφόρησης του ΠαΔΑ: διερεύνηση των παραγόντων
επίδρασης**

Αφροδίτη Κοκκαλιάρη

(AM: 59914069)

Επιβλέπουσα: Αγγελική Αντωνίου

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2022

Επιτροπή Εξέτασης

1. Αγγελική Αντωνίου, Επίκουρη Καθηγήτρια

2. Αναστάσιος Μιχαηλίδης, Ε.ΔΙ.Π

3. Φωτεινή Ευθυμίου, Ε.Τ.Ε.Π.

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Αφροδίτη Κοκκαλιάρη, με αριθμό μητρώου 59914069 φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δηλούσα

Αφροδίτη Κοκκαλιάρη

Ευχαριστίες – Αφιερώσεις

Η πτυχιακή αυτή εργασία αποτελεί έργο μεγάλης προσπάθειας ώστε να ολοκληρωθεί και να φτάσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κ. Αγγελική Αντωνίου, καθώς και την κ. Φωτεινή Ευθυμίου για την στήριξή της καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας μου.

Αφιερώνω την πτυχιακή εργασία στην οικογένεια μου που με την δικιά τους συμπαράσταση, και θετική σκέψη, συνέβαλαν στην εκπλήρωση του στόχου μου.

30 Σεπτεμβρίου 2022

Αφροδίτη Κοκκαλιάρη

Περίληψη στα ελληνικά

Σκοπός – Σκοπός της έρευνας στο πλαίσιο της παρούσας πτυχιακής εργασίας ήταν να διερευνηθεί σε τί ποσοστό και με ποιους τρόπους η οικογένεια, το σχολείο και η βιβλιοθήκη ενήργησαν ή όχι υπέρ της ανάπτυξης της φιλιαναγνωσίας στους φοιτητές του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ. Ακόμα, σκοπός της έρευνας ήταν να καταγράψει τα συμπεράσματα που προέκυψαν από αυτή και να τα συγκρίνει με άλλες σχετικές μελέτες και έρευνες, ώστε να συνεισφέρει με μία εμπειριστατωμένη άποψη στην επιστημονική συζήτηση για το θέμα της φιλιαναγνωσίας.

Μεθοδολογία – Στην παρούσα πτυχιακή εργασία χρησιμοποιήθηκαν οι εξής μέθοδοι έρευνας: η βιβλιογραφική επισκόπηση πηγών σχετικών με το θέμα και τα υποθέματα της πτυχιακής καθώς και η ποσοτική έρευνα μέσω ερωτηματολογίου με ερωτήσεις κλειστού τύπου. Σε σύνολο περίπου 600 ενεργών φοιτητών του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ συγκεντρώθηκαν 105 απαντήσεις, τα δεδομένα των οποίων ποσοτικοποιήθηκαν και οπτικοποιήθηκαν με τη χρήση του προγράμματος MS Excel. Μετά τη συγκέντρωση και επεξεργασία των απαντήσεων έγινε σύγκριση των αποτελεσμάτων της έρευνας με σχετικές προηγούμενες έρευνες, μελέτες και απόψεις που καταγράφηκαν κατά τη βιβλιογραφική επισκόπηση.

Αποτελέσματα – Τα αποτελέσματα της έρευνας αναλύονται διεξοδικά στο κεφάλαιο 4 της παρούσας πτυχιακής. Συνοπτικά, τα κυριότερα ευρήματα δείχνουν πως η αγάπη για το βιβλίο, όσον αφορά την πλειοψηφία αυτών που συμμετείχαν στην έρευνα, δεν είναι έμφυτη αλλά καλλιεργείται, αναπτύσσεται και προωθείται μέσα από διάφορες στάσεις και παρεμβάσεις που λαμβάνουν χώρα τόσο στην οικογένεια και στο σχολείο όσο και στις βιβλιοθήκες.

Πρωτοτυπία – Το ενδιαφέρον/καινοτόμο στοιχείο της έρευνας συναρτάται με την ομάδα στην οποία διεξήχθη η έρευνα, καθώς οι φοιτητές του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ, είναι πιθανόν να κληθούν κατά τον επαγγελματικό τους βίο να υποστηρίξουν και να προωθήσουν οι ίδιοι τη φιλιαναγνωσία. Με βάση τα συμπεράσματα που προέκυψαν προτείνονται πρακτικές καλλιέργειας της φιλιαναγνωσίας που πιθανά να μπορούν να ενσωματωθούν και στο πρόγραμμα σπουδών του παραπάνω Τμήματος.

Λέξεις Κλειδιά: Φιλιαναγνωσία, Βιβλιοθήκες, Οικογένεια, Σχολείο, Βιβλιοπωλεία

Περίληψη στα αγγλικά

Purpose – The research in the context of this thesis aimed to investigate to what extent and in what ways the family, the school and the library acted or not, in favor of “reader development” among the students of the Department of Archival, Libraries and Information Studies of the University of West Attica. Furthermore, the purpose of this research was to record the conclusions derived from it and to compare them with other relevant studies and researches, in order to contribute with an in-depth point of view to the scientific “conversation” on the subject of “reader development”.

Methodology – The following research methods were used in this thesis: the bibliographic review of sources related to the topic and sub-topics of the thesis as well as the quantitative research through a questionnaire with closed questions. 105 responses were collected from a total of approximately 600 active students of the aforementioned Department, the data of which were quantified and visualized using the MS Excel program. After collecting and processing the responses, the research results were compared with relevant previous research, studies and opinions recorded during the literature review.

Results – The results of the research are thoroughly analyzed in chapter 4 of this thesis. In summary, the main findings show that the love for reading books, for the majority of the participants in the research, is not innate but is cultivated, developed and promoted through various attitudes and interventions that take place both in the family and at school, as well as in the libraries.

Originality – The interesting/innovative element of the research is related to the group in which the research was conducted, as the students of the aforementioned Department are likely to be called upon during their professional lives to support and promote “reader development”. Based on the conclusions reached, practices for cultivating a love of reading are proposed that can probably be integrated into the curriculum of the above Department.

Keywords: Reading, Reader Development, Libraries, Family, School, Bookstores

Πίνακας περιεχομένων

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	2
ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	3
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ – ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ.....	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ	6
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	7
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	9
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	11
1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ, ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	11
1.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	12
1.3 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ.....	12
1.4 ΟΡΙΣΜΟΙ	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ – ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ	14
2.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	14
2.1.1 Φιλαναγνωσία.....	14
2.1.2 Φιλαναγνωσία και οικογένεια	15
2.1.3 Φιλαναγνωσία και σχολείο	18
2.1.4 Φιλαναγνωσία και βιβλιοθήκες	22
2.1.5 Φιλαναγνωστικές δράσεις ελληνικών βιβλιοθηκών.....	24
2.1.6 Φιλαναγνωστικές δράσεις ελληνικών βιβλιοπωλείων	25
2.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	28
3.1 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΕΥΡΗΜΑΤΑ / ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ	32
4.1 ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	32
4.1.1 Πρώτη ενότητα – δημογραφικά στοιχεία	32
4.1.2 Δεύτερη ενότητα – εισαγωγικές ερωτήσεις.....	34
4.1.3 Τρίτη ενότητα – φιλαναγνωσία και οικογένεια.....	37
4.1.4 Τέταρτη ενότητα – φιλαναγνωσία και σχολείο	42

4.1.5	Πέμπτη ενότητα – φιλιαναγνωσία και βιβλιοθήκες	44
4.1.6	Έκτη ενότητα – φιλιαναγνωσία και βιβλιοπωλεία	47
4.2	ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ.....		51
5.1	ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ	51
5.2	ΣΥΖΗΤΗΣΗ / ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	51
5.3	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ / ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	58
5.4	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ / ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ	58
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....		60
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....		63

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 1. Ηλικιακή ομάδα.....	32
Εικόνα 2. Φύλο.....	33
Εικόνα 3. Αστική περιφέρεια στην οποία ολοκλήρωσα τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.....	33
Εικόνα 4. Θέση που τοποθετείται Το Τμήμα ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ, ως προς την επιλογή για εισαγωγή σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	34
Εικόνα 5. Η φιλαναγνωσία είναι η αγάπη για το βιβλίο που καλλιεργείται από διάφορες ενέργειες μέσα στην οικογένεια, στις βιβλιοθήκες, στο σχολείο ή είναι έμφυτη;.....	35
Εικόνα 6. Τί πιστεύετε ότι θα μάθετε ή μάθατε στο Τμήμα ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ για τη φιλαναγνωσία;.....	35
Εικόνα 7. Έχετε κάρτα μέλους σε δημόσια ή δημοτική βιβλιοθήκη;	36
Εικόνα 8. Πόσο συχνά διαβάζετε για ψυχαγωγικούς λόγους;.....	36
Εικόνα 9. Οι γονείς ή τα άτομα που σας φρόντιζαν είχαν τη συνήθεια να σας διαβάζουν παιδικά βιβλία;	37
Εικόνα 10. Οι γονείς αποτελούν αναγνωστικά πρότυπα στην παιδική ηλικία;	38
Εικόνα 11. Θεωρείτε ότι το μορφωτικό επίπεδο των γονέων παίζει ρόλο στην καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας προς τα παιδιά;	38
Εικόνα 12. Πόσο θεωρείτε ότι η από κοινού ανάγνωση ενήλικα-παιδιού είναι αναγκαίος παράγοντας για να καλλιεργηθεί η φιλαναγνωσία;	39
Εικόνα 13. Στην καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας πιστεύετε ότι παίζει ρόλο η συχνότητα με την οποία διαβάζουν οι γονείς μαζί με τα παιδιά τους;	39
Εικόνα 14. Κατά την παιδική σας ηλικία θυμάστε να κάνατε επισκέψεις μαζί με τους γονείς σας σε βιβλιοθήκες;.....	40
Εικόνα 15. Στην καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας ποιος πιστεύετε ότι έχει σπουδαιότερο ρόλο, η οικογένεια ή το σχολείο;	41
Εικόνα 16. Κατά πόσο συμφωνείτε ότι το βιοτικό επίπεδο της οικογένειας είναι ένας βασικός παράγοντας για την καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας;.....	41
Εικόνα 17. Στην παιδική σας ηλικία οι γονείς ή οι άνθρωποι που σας φρόντιζαν ήταν εκείνοι που σας βοήθησαν στα πρώτα σας μαθήματα;	42
Εικόνα 18. Στα παιδικά σας χρόνια θυμάστε δραστηριότητες εντός του σχολείου που συνέβαλαν στο να μάθετε να αγαπάτε το βιβλίο;	43
Εικόνα 19. Πόσο πιστεύετε ότι ο τόπος διαμονής (πχ. επαρχία, πόλη) ενός παιδιού επηρεάζει την ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας;.....	43

Εικόνα 20. Πόσο θεωρείτε ότι η στάση του εκπαιδευτικού έχει θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας;	44
Εικόνα 21. Συμμετείχατε σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοθηκών ως παιδιά;	44
Εικόνα 22. Θεωρείτε ότι οι βιβλιοθήκες αποτελούν βασικό παράγοντα προώθησης της φιλαναγνωσίας;	45
Εικόνα 23. Ο ρόλος του γονέα στην εξοικείωση του παιδιού με τη βιβλιοθήκη	46
Εικόνα 24. Το ευρύ κοινό χρησιμοποιεί τις βιβλιοθήκες ως χώρο μελέτης;	46
Εικόνα 25. Συμμετείχατε σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοπωλείων/εκδοτικών οίκων;	47
Εικόνα 26. τα βιβλιοπωλεία/εκδοτικοί οίκοι αποτελούν βασικό παράγοντα προώθηση της φιλαναγνωσίας;	48

1.1 Εισαγωγή

Ο όρος φιλιαναγνωσία διαθέτει ένα πλούσιο φάσμα σημασιών, το οποίο είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τη σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στον αναγνώστη και το βιβλίο. Μπορεί να αφορά τόσο στην απόκτηση αναγνωστικών δεξιοτήτων όσο και στην καθαυτή εμπειρία που βιώνει ο αναγνώστης όταν διαβάζει. Ειδικότερα, η σύγχρονη σχετική βιβλιογραφία αναφέρεται συχνά στη δημιουργία θετικών εμπειριών μέσα από την ανάγνωση, εμπειρίες που μπορούν να προκύψουν μέσα από ενεργές παρεμβάσεις στο περιβάλλον της οικογένειας, του σχολείου και της βιβλιοθήκης. Δεδομένου ότι η ειδικότητα του αποφοίτου ενός τμήματος βιβλιοθηκονομίας έχει μεγάλη σχέση με τη φιλιαναγνωσία, αφού είναι πιθανό να κληθεί να την προωθήσει κατά τη διάρκεια του επαγγελματικού του βίου, θα ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρον να καταγραφεί ο βαθμός της «φιλιαναγνωσίας» του ενώ είναι ακόμα φοιτητής. Δηλαδή, σε τί ποσοστό ο κάθε παράγοντας από τους ακόλουθους: οικογένεια, σχολείο, βιβλιοθήκη και βιβλιοπωλείο, σχετίζεται με τον βαθμό φιλιαναγνωσίας που δηλώνει ότι έχει αναπτύξει ο φοιτητής του Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης (εφεξής Τμήμα ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ); Μία τέτοια έρευνα δύναται να αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού για μία πιθανή προσαρμογή του προγράμματος σπουδών του εν λόγω Τμήματος, έτσι που να οδηγήσει τον φοιτητή να καλλιεργήσει περαιτέρω την αγάπη του για ανάγνωση, αλλά και να εμβαθύνει σε πρακτικές προώθησης της φιλιαναγνωσίας στο κοινό που θα κληθεί να εξυπηρετήσει κατά τον επαγγελματικό του βίο.

1.1 Πλαίσιο, σκοπός και στόχοι της πτυχιακής εργασίας

Σκοπός της πτυχιακής εργασίας είναι να εξετάσει σε τί ποσοστό και ποιοι παράγοντες, όπως η οικογένεια, το σχολείο και η βιβλιοθήκη ενήργησαν ή όχι υπέρ της ανάπτυξης της φιλιαναγνωσίας στους ενεργούς φοιτητές του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ.

Απώτερος στόχος είναι να καταγράψει τα συμπεράσματα που θα προκύψουν από την έρευνα και να τα συγκρίνει με τις σχετικές απόψεις, μελέτες και έρευνες, ώστε να συνεισφέρει με μία εμπειριστατωμένη άποψη σχετικά με τους τρόπους και το βαθμό στον οποίο η οικογένεια, το σχολείο και οι βιβλιοθήκες συμβάλλουν στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας του ατόμου. Στη συνέχεια, με βάση τα συμπεράσματα θα προταθούν τρόποι καλλιέργειας της φιλιαναγνωσίας ώστε οι φοιτητές να είναι ικανοί να την προωθήσουν και οι ίδιοι κατά τη διάρκεια του επαγγελματικού τους βίου. Μάλιστα η έρευνα δύναται να αποτελέσει

αντικείμενο προβληματισμού για πιθανή ενσωμάτωση αυτών των τρόπων στο πρόγραμμα σπουδών του παραπάνω Τμήματος.

1.2 Μεθοδολογία

Ποσοτική μέθοδος δεδομένων από συγκεκριμένα άτομα που σπουδάζουν σε Τμήμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης το οποίο θεραπεύει αντικείμενο σχετικό με τη φιλαναγνωσία, ήτοι στο Τμήμα ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ.

1.3 Περιορισμοί

Ο κύριος περιορισμός της συγκεκριμένης έρευνας είναι ότι δεν υλοποιήθηκε ποιοτική έρευνα έτσι ώστε να εμπλουτιστεί η έρευνα με ποιοτικά στοιχεία λόγω του ορίου που υπήρχε στο χρονικό διάστημα κατά το οποίο έπρεπε να εκπονηθεί η παρούσα έρευνα.

1.4 Ορισμοί

Βιβλιοθήκη: «*Η Βιβλιοθήκη είναι δημόσιος ή ιδιωτικός χώρος, κτήριο ή αίθουσα, που περιέχει βιβλία, κατάλληλα τοποθετημένα και ταξινομημένα. Στην περίπτωση της δημόσιας βιβλιοθήκης τα βιβλία ή όποιο άλλο πληροφοριακό υλικό βρίσκονται στη διάθεση του κοινού ή ειδικών επιστημόνων, τους οποίους αναλαμβάνουν να εξυπηρετήσουν οι υπάλληλοι της βιβλιοθήκης*» (Neuman S.B., 2008).

Οικογένεια: «*Οικογένεια είναι το σύνολο ατόμων που είναι ενωμένα με δεσμούς του γάμου, αίματος ή υιοθεσίας, και τα οποία ζουν μαζί κάτω από την ίδια στέγη ή, αν είναι χωριστά, αναγνωρίζουν ένα κοινό σπίτι*» (Sillamy, 1983).

Σχολείο: «*Το σχολείο είναι κοινωνικός θεσμός, επίσημα και αποκλειστικά επιφορτισμένος με τη μετάδοση και αναπαραγωγή της γνώσης, μόνος θεσμός που έχει το δικαίωμα να πιστοποιεί την κατοχή των γνώσεων, άρα και μόνος που σφραγίδα του επισημοποιεί και νομιμοποιεί τις γνώσεις του σε μια κοινωνία*» (Φραγκουδάκη, 1985).

Φιλαναγνωσία: «*Ο όρος φιλαναγνωσία παραπέμπει στη θετικά προσδιορισμένη σχέση του αναγνώστη με το βιβλίο ως το κατεξοχήν είδος και έκφραση της γραπτής ύλης και εμπεριέχει ταυτόχρονα τις εξειδικευμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες, οι οποίες στοχεύουν στην*

διαμόρφωση αυτής της σχέσης μέσα από την ανάπτυξη αναγκαίων γνωστικών δεξιοτήτων κυρίως αλλά και κοινωνικών δεξιοτήτων και αισθητικών κριτηρίων» (Καρακίσιος, 2012).

Κεφάλαιο 2. Θεωρητικό μέρος – Βιβλιογραφική έρευνα – Σχετικές προσπάθειες

2.1 Θεωρητικό μέρος – Βιβλιογραφική έρευνα

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση της βιβλιογραφίας που μελετήθηκε σχετικά με την καλλιέργεια και την προώθηση της φιλαναγνωσίας. Ειδικότερα γίνεται μνεία στην έννοια της φιλαναγνωσίας και στο ρόλο που διαδραματίζει το σχολείο, η οικογένεια και η βιβλιοθήκη για την ανάπτυξή της. Τα δύο τελευταία υπο-κεφάλαια του θεωρητικού μέρους είναι αφιερωμένα στην περιγραφή φιλαναγνωστικών δράσεων από βιβλιοθήκες και από βιβλιοπωλεία.

2.1.1 Φιλαναγνωσία

Ο ορισμός της φιλαναγνωσίας διαθέτει ένα πλούσιο φάσμα σημασιών, το οποίο είναι συνδεδεμένο άρρηκτα με τη σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στον αναγνώστη και το βιβλίο. Ο όρος αυτός ταυτίζεται με τον περιφραστικό γαλλικό όρο “*aimer lire*” (αγάπη για ανάγνωση), ενώ διαφέρει από παρόμοιους όρους, όπως “*literacy*”, και “*litteratie*” (Καρακίτσιος, 2012).

Αντίστοιχα, στην αγγλοσαξονική βιβλιογραφία απαντώνται οι όροι “*reading development*” και “*reader development*”. Ο πρώτος αφορά στην απόκτηση αναγνωστικών δεξιοτήτων, ενώ ο δεύτερος αφορά στην καθαυτή εμπειρία που βιώνει ο αναγνώστης όταν διαβάσει και ειδικότερα «στην ενεργή παρέμβαση [τρίτων, όπως βιβλιοθηκών, οργανισμών, οικογένειας, σχολείου, φίλων, κ.λπ.] με σκοπό την επέκταση των αναγνωστικών επιλογών, την αύξηση της αυτοπεποίθησης και της απόλαυσης των ανθρώπων από αυτό που έχουν επιλέξει να διαβάσουν, καθώς και τη διασύνδεση/επικοινωνία των ανθρώπων με τρόπο ώστε να μοιράζονται τις αναγνωστικές τους εμπειρίες». Συνεπώς, ο δεύτερος όρος, “*reader development*”, επικεντρώνεται στη δημιουργία θετικών εμπειριών για την ανάγνωση, μέσα όμως από ενεργές παρεμβάσεις και δράσεις, εκτιμώντας ότι έτσι θα οδηγήσει μικρούς και μεγάλους στην καλλιέργεια της αγάπης για την ανάγνωση (Birdi, 2003).

Σε ό,τι αφορά στην Ελληνική πραγματικότητα, ο συγκεκριμένος όρος έχει μεταφραστεί ως γραμματισμός (“*literacy*”), ενώ υπάρχουν και αναφορές όπου η φιλαναγνωσία έχει την έννοια της απόκτησης του λόγου από το παιδί. Αυτό πιθανώς συμβαίνει διότι ο φιλαναγνωστικός πολιτισμός δεν έχει αναπτυχθεί πλήρως στην Ελλάδα (Καρακίτσιος, 2012).

Για παράδειγμα, στο Λεξικό της κοινής νεοελληνικής, ο όρος φιλιαναγνωσία δεν υπάρχει. Εμφανίζονται μόνο οι όροι φιλιαναγνώστης και φιλιαναγνώστρια με την ερμηνεία «*αυτός που του αρέσει το διάβασμα, ο συστηματικός αναγνώστης*», καθώς και ο πιο περιορισμένος όρος βιβλιοφιλία, με την ερμηνεία «*ιδιαιτέρη αγάπη για τα βιβλία*» (Λεξικό της κοινής νεοελληνικής). Στο σημείο αυτό θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η ελληνική γλώσσα καταγράφει τον όρο τοποθετώντας στο κέντρο του νοήματος το βιβλίο και την φιλία προς αυτό, ενώ η αγγλοσαξονική γλώσσα τοποθετεί στο κέντρο του νοήματος τον αναγνώστη (“reader”) και την προσωπική του ανάπτυξη (“development”) μέσα από την εμπειρία της ανάγνωσης και των τρόπων εμπάθουσας αυτής της εμπειρίας (Birdi, 2003).

Σημαντικοί λόγοι της μειωμένης εξέλιξης του όρου στην Ελλάδα αποτελούν η απουσία θεσμοποιημένων πρακτικών φιλιαναγνωσίας στο εκπαιδευτικό ελληνικό σύστημα, η έντονη απουσία της βιβλιοθήκης και η έλλειψη διασύνδεσής της με έξω-εκπαιδευτικές διαδικασίες. Δηλαδή, η έλλειψη ενεργής παρέμβασης τρίτων, τόσο από θεσμικής όσο και από προσωπικής πλευράς προς την κατεύθυνση προώθησης της φιλιαναγνωσίας και πιο σωστά ανάπτυξης και εμπλουτισμού της αναγνωστικής εμπειρίας όλων των ηλικιακών ομάδων (Παπαδάτος, 2009).

2.1.2 Φιλιαναγνωσία και οικογένεια

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η φιλιαναγνωσία δεν αποτελεί έμφυτη λειτουργία. Καλλιεργείται με συστηματική καθοδήγηση από όλους τους φορείς που έχουν άμεση επαφή με την διαπαιδαγώγηση των παιδιών. Φυσικό λοιπόν είναι να αναφερθεί η σπουδαιότητα του ίδιου του γονέα. Σε αυτό το έργο έχει σπουδαίο ρόλο η οικογένεια καθώς το παιδί πριν ακόμα ξεκινήσει το σχολείο δημιουργεί την πρώτη του κιάλας επαφή με την ανάγνωση μέσω διάφορων τρόπων όπως τα νανουρίσματα, τα παραμύθια και τα παιδικά τραγούδια. Αρχίζει δηλαδή να χτίζει μία βάση για την αγάπη του προς το βιβλίο. Επομένως, η φιλιαναγνωσία ενισχύεται από τα πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού εφόσον έχει επαφή με τον έντυπο αλλά και τον προφορικό λόγο. Σημαντικός παράγοντας για την επιτυχία αυτή, είναι η ανάγνωση για το παιδί να έχει ψυχαγωγικό χαρακτήρα και όχι υποχρεωτικό, δηλαδή να αποτελεί μία ώρα ελευθερίας και χαλάρωσης. Έχει μεγάλη σημασία το παιδί να θεωρεί την ανάγνωση και γενικότερα το διάβασμα παιχνίδι και διασκέδαση (Αγγελοπούλου, 1994)

Μέσα από τα νανουρίσματα και τα τραγούδια το βρέφος μαθαίνει να ακούει τις λέξεις όπως πραγματικά ηχούν στον προφορικό λόγο. Είναι πολύ σημαντικό να αποκτήσει την αίσθηση της ακοής και να εξοικειωθεί με την ηχώ κάθε λέξης. Γ’ αυτό οι παιδαγωγοί ψυχολόγοι αναφέρουν πόσο μεγάλη σπουδαιότητα έχουν τα πρώτα βρεφικά χρόνια κάθε ανθρώπου. Επομένως θα πρέπει οι γονείς να μιλάνε συνεχώς στο παιδί τους. Ιδιαίτερα ο ρόλος της

μητέρας είναι εξίσου σπουδαίος καθώς μέσα από τα παραμύθια και τα γλυκόλογα ωθεί το παιδί στην απόκτηση μίας σχέσης με τη φιλιανγνωσία (Δελώνης, 1990).

Καταλαβαίνουμε λοιπόν, ότι οι γονείς αποτελούν αναγνωστικά πρότυπα στην αρχή της αναγνωστικής διαπαιδαγώγησης ενός παιδιού. Η αφήγηση, η ανάλυση μίας εικόνας σε ένα παιδικό βιβλίο, η συζήτηση με το παιδί, μια ζεστή αγκαλιά του γονιού καθώς αφηγείται μία ιστορία στον μικρό αναγνώστη, συμβάλλουν στην ενίσχυση της πνευματικής, αναγνωστικής και γλωσσικής του ανάπτυξης. Σχετικές έρευνες που έχουν γίνει από μελετητές αναφέρουν ότι η πρώιμη έκθεση του παιδιού στην ανάγνωση και γενικότερα στο βιβλίο διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στη μελλοντική ανάπτυξη του. Παρόλα αυτά η ποιότητα της σχέσης αυτής δεν παύει να εξαρτάται από τα βιώματα του παιδιού κατά τη διάρκεια εκμάθησης ανάγνωσης και γραφής (Καρπόζηλου, 1994).

Τα βιβλία που θα πρέπει να επιλέγονται για τα παιδιά, θα πρέπει να έχουν πολλές εικόνες, λίγο κείμενο, και η θεματολογία τους να σχετίζεται με τη φύση, τα ζώα και με βασικές έννοιες όπως η αγάπη, η φιλία κλπ. Όπως είναι λογικό μπορεί να υπάρχουν διάφορα βιβλία σε ένα σπίτι, τα οποία όμως για να αποτελέσουν εφελκυστικό παράγοντα ανάπτυξης της φιλιανγνωσίας στο παιδί, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται από τους γονείς με τον κατάλληλο τρόπο (Κατσίκη-Γκίβαλου Α., 2008).

Το οικογενειακό περιβάλλον δύναται να έχει το ρόλο του «πρώτου δασκάλου», καθώς οι ίδιοι οι γονείς είναι εκείνοι που το βοηθούν να διαβάσει τα πρώτα του μαθήματα και να αποκτήσει την οικειότητα που χρειάζεται πριν και μετά την είσοδο του στο σχολείο. (Anderson, 1994).

Παρόλο τον σπουδαίο ρόλο που έχει η οικογένεια σε όλο αυτό το κομμάτι, πολλές φορές οι δυνατότητες καθοδηγητικής παρέμβασης περιορίζονται, καθώς επηρεάζονται από οικονομικές και μορφωτικές παραμέτρους. Διάφορες μελέτες έδειξαν ότι η φιλιανγνωσία έχει άμεση σχέση με την κοινωνικοοικονομική προέλευση καθώς και με τον τόπο διαμονής επηρεάζοντας άμεσα την επίδοσή του παιδιού στο σχολείο, (Μαραγκουδάκη, 1994).

Σε σχετική έρευνα αναφέρθηκε ότι παιδιά ηλικίας 11-13 χρονών που δεν διάβαζαν προέρχονταν από αγροτικές οικογένειες ή οι γονείς του δεν είχαν ολοκληρώσει την εκπαίδευσή τους παρά μόνο μέχρι το δημοτικό. Τα παιδιά που διάβαζαν περισσότερο προέρχονταν από οικογένειες μεσαίας ή ανώτερης αστικής τάξης, γεγονός που αποδόθηκε στο ότι οι γονείς τους είχαν καλύτερο μορφωτικό επίπεδο και είχαν ολοκληρώσει τουλάχιστον τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Κωρωναίου, 1992).

Σύμφωνα με την Μαραγκουδάκη (1994), είναι λογικό ότι τα παιδιά που ζουν και πηγαίνουν σχολείο σε πιο κλειστές κοινωνίες δεν έχουν όλα τα εφόδια που χρειάζονται για να

καλλιεργήσουν τη φιλιαναγνωσία. Από την άλλη, τα παιδιά που μένουν σε αστικές περιοχές είναι περισσότερο ευνοημένα εφόσον είναι πιο εύκολο εάν και όποτε το θελήσουν να ενισχύσουν τη σχέση τους με τη φιλιαναγνωσία. Σε αυτές υπάρχει διαθέσιμο άφθονο υλικό τόσο από βιβλιοπωλεία και από σχολικές βιβλιοθήκες, όσο και από διάφορες εκθέσεις βιβλίου (Μαραγκουδάκη, 1994).

Σε με μία έρευνα που έγινε από το Υπουργείο Παιδείας στις ΗΠΑ το 1995, διερευνήθηκε η συχνότητα με την οποία οι γονείς διαβάζουν μαζί με τα παιδιά τους. Τα αποτελέσματα ερμηνεύτηκαν με βάση διάφορες παραμέτρους, όπως η εθνικότητα, το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας και η γλώσσα που μιλούσαν μέσα στο σπίτι. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες απάντησαν ότι διαβάζουν κάθε μέρα με τα παιδιά τους. Μάλιστα παρατηρήθηκε ότι η από κοινού ανάγνωση είναι συχνότερη πριν το παιδί κλείσει τα τρία έτη παρά αργότερα. Οι συμμετέχοντες, στην πλειοψηφία τους ήταν λευκοί, όχι ισπανόφωνοι, με σχετικά υψηλό μορφωτικό επίπεδο, έως και κάποιο Κολλέγιο. Επιπλέον, οι περισσότεροι δήλωσαν ότι είχαν τουλάχιστον ένα παιδί. Οι μητέρες με ισπανική εθνικότητα, δήλωσαν στην πλειονότητά τους ότι δεν είχαν πάρει απολυτήριο λυκείου και ότι δεν διάβαζαν ποτέ με τα παιδιά τους. Αντίστοιχα, οι γονείς που διάβαζαν στα παιδιά τους καθημερινά, είχαν αρκετά καλό μορφωτικό επίπεδο, τουλάχιστον σε βαθμό πτυχίου και παραπάνω. Επομένως, παρατηρούμε ότι το μορφωτικό επίπεδο παίζει σημαντικό ρόλο στο κατά πόσο οι γονείς διαβάζουν ή όχι από κοινού με τα παιδιά τους. Όμως διαπιστώθηκε ότι το χαμηλό εισόδημα τελικά δεν είναι παράγοντας που επηρεάζει την προσχολική μόρφωση των παιδιών. Ακόμα διαπιστώθηκε πως οι μειονότητες διαβάζουν πολύ λιγότερο με τα παιδιά τους εφόσον δε μιλούσαν τη γλώσσα τους. Έτσι λοιπόν, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι πρέπει πρώτα να γίνουν προσπάθειες ανάπτυξης της φιλιαναγνωσίας σε ενήλικες με χαμηλή μόρφωση, συνήθως σε πολυμελείς οικογένειες άλλης εθνικότητας από την χώρα διαμονής. Ουσιαστικά προτείνεται η ενίσχυση σε οικογένειες με χαμηλό εισόδημα και χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, μέσα από προγράμματα επιμόρφωσης των γονέων, έτσι ώστε να διαβάζουν τα παιδιά τους πιο συχνά και πιο αποτελεσματικά. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσαν να επωφεληθούν πολλά περισσότερα παιδιά (Donald, 1995).

Ακόμα μία παρόμοια έρευνα που έγινε από το Πανεπιστήμιο Νέας Υόρκης, το Stony Brook, κατέληξε σε παρόμοια συμπεράσματα. Η έρευνα αναφερόταν αποκλειστικά σε παιδιά από οικογένειες με χαμηλό εισόδημα καθώς πήγαιναν σε πρόγραμμα για άπορα παιδιά προσχολικής ηλικίας του Head Start. Παρατηρήθηκε ότι το υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο έχει σημασία, καθώς οι γονείς δείχνουν περισσότερο ενδιαφέρον να μάθουν στα παιδιά τους να διαβάσουν. Αντίστοιχα, τα παιδιά αλληλοεπιδρούν πολύ καλύτερα και δείχνουν

μεγαλύτερη διάθεση για μάθηση. Επομένως, γίνεται κατανοητό ότι η μόρφωση του γονέα έχει άμεση σχέση με το ενδιαφέρον που θα δημιουργηθεί στο ίδιο το παιδί από την πολύ μικρή ηλικία για την από κοινού ανάγνωση (Fischel, 2008).

2.1.3 Φιλαναγνωσία και σχολείο

Άλλοι παράγοντες που βοηθούν στην ανάπτυξη της σχέσης παιδιού-ανάγνωσης είναι το σχολείο, ο δάσκαλος, οι οργανισμοί πληροφόρησης όπως οι βιβλιοθήκες, τα μουσεία και οι επισκέψεις σε αυτά, διάφορα εκπαιδευτικά και διαδραστικά προγράμματα που διοργανώνονται ειδικά για τα παιδιά, οι σχολικές επισκέψεις σε χώρους πολιτισμού και μάθησης, αναγνωστικές δράσεις, εκθέσεις με παιδικά βιβλία και άλλα.

Όσον αφορά την έννοια του σχολείου αυτή συνδέεται άρρηκτα με το ρόλο του δασκάλου καθώς λειτουργεί σαν μεσολαβητής ανάμεσα στο παιδί και το βιβλίο και βοηθά να συγκροτηθεί η προσωπικότητα του, να καλλιεργηθεί ή έκφραση του και να εμπλουτιστούν οι γνώσεις του (Γκίβαλου, 1994).

Σύμφωνα με τον Ποσλάνιεκ, το πιο βασικό στοιχείο για την φιλαναγνωσία είναι να βρει το παιδί ένα βιβλίο που νιώθει ότι το εκφράζει απόλυτα και έχει δημιουργηθεί για αυτό το ίδιο. Επιπλέον θεωρεί πως *«κανείς, δεν είναι σε θέση να πει: αυτό το παιδί θα κάνει τη συνάντηση της ζωής του μ' εκείνο το βιβλίο. Το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να πολλαπλασιάσουμε τις ευκαιρίες για συναντήσεις»* (Ποσλανιέκ, 1991).

Ωστόσο, σύμφωνα με μελετητές υπάρχουν συγκεκριμένοι παράγοντες οι οποίοι καθιστούν πετυχημένη την προώθηση της φιλαναγνωσίας. Με βάση τον Gambrell, η ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας είναι απόρροια ενός συνδυασμού διάφορων παραγόντων. Απαραίτητη για παράδειγμα είναι η παρουσία ενός δασκάλου ο οποίος αποτελεί πρότυπο για τα παιδιά. Επίσης, είναι αναγκαίο και το κατάλληλο περιβάλλον το οποίο θα προσφέρει άφθονο υλικό. Επιπλέον, έχει πολύ μεγάλη σημασία τα παιδιά να έρχονται σε επαφή με άλλα παιδιά και να συζητούν μεταξύ τους για τα βιβλία. Επομένως, είναι πολύ σημαντικό οι μικροί αναγνώστες να δημιουργήσουν μία σχέση οικεία με τα βιβλία (Gambrell, 1996).

Οι σχολικές τάξεις αποτελούν ένα σύνολο μικρών αναγνωστών οι οποίοι όμως διαφέρουν μεταξύ τους εφόσον ο καθένας έχει διαφορετική ιδιοσυγκρασία, διαφορετικό χαρακτήρα, τρόπο σκέψης γλώσσα και κουλτούρα. Ο δάσκαλος λοιπόν, λειτουργεί σαν μεσολαβητής έτσι ώστε οι μαθητές να προετοιμαστούν σε όλα τα επίπεδα (αισθητικά, κοινωνικά, πολιτισμικά) πριν την ανάγνωση. Με άλλα λόγια ετοιμάζει τη βάση πάνω στην οποία θα γίνει πιο οικεία η θεματολογία του κειμένου. Ο δάσκαλος είναι εκείνος που θα συμβάλλει στο να δημιουργήσουν οι μαθητές θετική στάση απέναντι στη λογοτεχνία. Για να το πετύχει αυτό

θα πρέπει να γνωρίσει τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες κάθε παιδιού, έτσι ώστε να επιλέξει τα κατάλληλα βιβλία και να τους δημιουργήσει κίνητρα προκειμένου να τα ωθήσει στην ανάγνωση. Στη διαδικασία της ανάγνωσης σημαντικό είναι οι μαθητές να επικοινωνούν μεταξύ τους. Στην αρχή, ο κάθε μαθητής κατανοεί και απολαμβάνει ξεχωριστά το κείμενο, και στη συνέχεια με τη βοήθεια του δασκάλου οι μαθητές συζητούν, ανταλλάσσουν απόψεις και συναισθήματα που τους δημιούργησε το συγκεκριμένο κείμενο, με αποτέλεσμα να δημιουργούν ένα καινούριο κείμενο πάνω στο κείμενο που διδάχτηκαν. Με αυτό τον τρόπο οι αναγνώστες αρχίζουν να αποκτούν μία αναγνωστική εμπειρία και να εμπλουτίζουν τον ορίζοντα τους (Κατσίκη-Γκίβαλου Α., 2008).

Με βάση διάφορους ερευνητές οι εκπαιδευτικοί πρέπει να δίνουν έμφαση σε τρεις βασικούς άξονες προκειμένου να επιτευχθεί η ενίσχυση της φιλιαναγνωσίας. Πρώτα απ' όλα, όπως προαναφέρθηκε ήδη, σημαντικό είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού καθώς είναι αυτός που θα ενισχύσει την έννοια της αυτοαντίληψης των μαθητών φροντίζοντας για την ελεύθερη πρόσβαση τους σε αναγνωστικό υλικό σχετικό με τα ενδιαφέροντα τους. Δηλαδή, ο δάσκαλος οφείλει να ενισχύσει την αίσθηση της αυτονομίας των παιδιών αφήνοντας τα να επιλέγουν τα βιβλία που επιθυμούν τα ίδια. Τέλος, ο δάσκαλος είναι εκείνος που θα δημιουργήσει στους μαθητές την αίσθηση του «ανήκειν». Αυτό σημαίνει να αισθανθεί το παιδί ότι είναι μέλος μίας αναγνωστικής κοινότητας γενικότερα και έχει την ευκαιρία να συζητάει με τους υπόλοιπους αναγνώστες (Cardet, 2009).

Γενικότερα στο χώρο της ελληνικής εκπαίδευσης, η φιλιαναγνωσία προωθείται μέσα από προγράμματα όπως είναι το Δια-θεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών-Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών [Δ.Ε.Π.Π.Σ.- Α.Π.Σ. (2002)] του Υπουργείου Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (Υ.Π.Δ.Β.Μ.Θ.). Σε σχετικό πρόγραμμα που έλαβε χώρα στο Ίδρυμα Λάτση το 2011 με τίτλο «*Καλλιεργείται η αγάπη για το διάβασμα; Τρόποι ανάγνωσης και τρόποι εκπαίδευσης*» οι συγγραφείς (Κατσίκη-Γκίβαλου Α., 2013) αναφέρουν ότι η λογοτεχνία αποτελεί γλωσσικό μάθημα και αντιμετωπίζεται ως ένας από τους «*άξονες γνωστικού περιεχομένου*», καθώς επίσης το μάθημα αυτό ενισχύεται και με ένα ακόμα εγχειρίδιο, το «*Ανθολόγιο Λογοτεχνικών κειμένων*». Η λογοτεχνία ως σχολικό μάθημα έχει ως στόχο ο μαθητής «*να γνωρίσει, και να αγαπήσει ποικίλες μορφές λογοτεχνικών έργων, έτσι ώστε ο αναγνώστης να ευαισθητοποιηθεί και να αποζητά μόνος του τη συντροφιά του καλού λογοτεχνικού βιβλίου*».

Όπως αναφέρεται, στους γενικότερους στόχους το συγκεκριμένο μάθημα θέτει «*την απόλαυση του λόγου ως έργου τέχνης, την εξοικείωση του μαθητή με δομικά, υφολογικά στοιχεία των κειμένων, καθώς και την εξοικείωσή του με τα αξιόλογα έργα των κυριότερων*

εκπροσώπων της ελληνικής λογοτεχνίας και της νεωτερικής, καθώς και με δείγματα βαλκανικής και παγκόσμιας λογοτεχνίας» (Κατσιίκη-Γκίβαλου, 2011).

Με βάση τον επιστημονικό διάλογο γύρω από το θέμα, γίνεται κατανοητό ότι η φιλιαναγνωσία δεν είναι κάποιο έμφυτο προτέρημα του ανθρώπου, αλλά ενισχύεται μέσα από αναγνωστικές δραστηριότητες, αφήγηση, ανάγνωση λογοτεχνικών έργων, τα οποία όμως τα επιλέγει ο αναγνώστης ανάλογα με τα ενδιαφέροντα του.

Επιπρόσθετα για το θέμα φιλιαναγνωσία και σχολείο έχουν γίνει διάφορες έρευνες και μελέτες. Μία από αυτές πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της «Ευέλικτης ζώνης της Ε΄ τάξης του 32^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αθηνών». Σε αυτή ασχολήθηκαν με ένα εξωσχολικό βιβλίο (Σταματάκη, 2019).

Η έρευνα σχεδιάστηκε για τα παιδιά της παραπάνω τάξης, τα οποία ήταν 8 αγόρια και 12 κορίτσια, εκ των οποίων τα 19 προέρχονταν από οικογένειες μεταναστών ή προσφύγων χαμηλών ή μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων. Αυτό σημαίνει ότι η κύρια γλώσσα που μιλούσαν και ήξεραν πολύ καλά ήταν η μητρική τους και όχι η ελληνική. Η διαδικασία ήταν πολύ ευχάριστη καθώς έκαναν διάφορες δημιουργικές δραστηριότητες με βάση τον κύριο άξονα που ήταν ένα συγκεκριμένο βιβλίο. Στην πρώτη δραστηριότητα για παράδειγμα, οι μικροί αναγνώστες προσπαθούσαν μέσω παιχνιδιού να βρουν τον κρυμμένο τίτλο του βιβλίου ενισχύοντας τη φαντασία και την κριτική τους σκέψη (Σταματάκη, 2019).

Επιπλέον, μοιράστηκαν ερωτηματολόγια εκ των οποίων κάποιες ερωτήσεις τέθηκαν δυο φορές, πριν και μετά το φιλιαναγνωστικό πρόγραμμα, έτσι ώστε να μπορεί να γίνει σύγκριση της επιρροής που είχε το πρόγραμμα στα παιδιά. Ύστερα ζωγράφισαν, έκαναν ανάγνωση και έλυσαν σταυρόλεξα. Μετά από όλη αυτή τη διαδικασία, κατέληξαν σε ορισμένα αποτελέσματα. Αποδείχθηκε λοιπόν, ότι μετά την εφαρμογή του προγράμματος υπήρχε αύξηση στη συχνότητα που τα παιδιά επισκέπτονταν τη βιβλιοθήκη, καθώς το 60% των σχετικών απαντήσεων αντιστοιχούσε στην απάντηση «συχνά», ενώ η συγκεκριμένη επιλογή πριν το πρόγραμμα ήταν στο 45% (Σταματάκη, 2019).

Ακόμη, αναφέρεται ότι τα περισσότερα παιδιά διέθεταν σπίτι τους περισσότερα από δέκα βιβλία ενώ μόνο ένας μαθητής δήλωσε ότι δεν είχε κανένα. Σχετικά με τα αναγνωστικά ενδιαφέροντα του κάθε παιδιού, πριν το πρόγραμμα οι περισσότερες απαντήσεις αφορούσαν στα παραμύθια και στα κόμικς ενώ μετά τη δράση η προτίμηση για τα βιβλία γνώσεων διπλασιάστηκε. Το ίδιο μοτίβο ακολουθούν και τα κόμικς για τα οποία ο βαθμός προτίμησης αυξήθηκε πολύ. Ας σημειωθεί ότι το βιβλίο που χρησιμοποιήθηκε για το πρόγραμμα ήταν ένα βιβλίο γνώσεων το οποίο εμπεριείχε και κάποια κομμάτια κόμικς. Ένα ακόμα σημείο που πρέπει να παρατηρηθεί, είναι ότι πριν τη δράση σχεδόν όλα τα παιδιά

προτιμούσαν να διαβάζουν μόνα τους, καθώς πιο λίγοι μαθητές από τους μισούς απάντησαν ότι θέλουν να διαβάζουν με την εκπαιδευτριά και τους συμμαθητές τους (Σταματάκη, 2019). Μετά τη φιλιαναγνωστική διαδικασία όμως, παρότι έμεινε σταθερό το ποσοστό των παιδιών που θέλουν να διαβάζουν μόνα τους, το ποσοστό διαβάσματος μαζί με τη δασκάλα και τους συμμαθητές διπλασιάστηκε. Τέλος, οι πιο βασικοί παράγοντες για την επιλογή ενός βιβλίου φαίνεται πως είναι κυρίως ο γονιός και ο εκπαιδευτικός, αλλά εξίσου σημαντικό ρόλο παίζει και ο τίτλος του, και το πλούσιο υλικό του σε εικόνες. Συνεπώς, το φιλιαναγνωστικό πρόγραμμα λειτούργησε θετικά, βοηθώντας τα παιδιά να μάθουν να συνεργάζονται και να λειτουργούν μέσα σε μία ομάδα. Η ομαδική ανάγνωση στο πλαίσιο της σχολικής τάξης αποδείχθηκε ωφέλιμη για τους μικρούς αναγνώστες καθώς ταυτόχρονα ενίσχυσαν τις γενικές τους γνώσεις. Θα ήταν ιδανική λοιπόν, η παρουσία μίας σχολικής ώρας αποκλειστικά αφιερωμένης στην ενίσχυση της φιλιαναγνωσίας (Σταματάκη, 2019).

Στο σημείο αυτό θα αναφερθεί ακόμα μία μελέτη η οποία έγινε σε ένα Δημοτικό σχολείο του Τυρνάβου, και στόχευε στην καλλιέργεια των παιδιών και στην ενίσχυση του ενδιαφέροντος τους προς την ανάγνωση μέσω δημιουργικών δραστηριοτήτων. Πραγματοποιήθηκαν 13 δραστηριότητες στις οποίες συμμετείχαν παιδιά διάφορων τάξεων. Μερικές από αυτές είναι το θέατρο, το διάβασμα εφημερίδων, η επίσκεψη στη σχολική βιβλιοθήκη, η δημιουργία δικού τους παραμυθιού και άλλες εξίσου ενδιαφέρουσες δράσεις (Μπάκου, 2013).

Μετά την υλοποίηση του προγράμματος τα παιδιά είχαν γνωρίσει τον τρόπο με τον οποίο μπορούσαν να δανειστούν βιβλία από τη βιβλιοθήκη και έμαθαν να συνυπάρχουν μέσα σε μία μικρή κοινωνία, τη σχολική αίθουσα. Επίσης, έμαθαν να κουβεντιάζουν με άλλα παιδιά κοινά θέματα, να ανταλλάζουν γνώμες και να αναλύουν το περιεχόμενο των βιβλίων (Μπάκου, 2013).

Οι δάσκαλοι κατάφεραν να μεταδώσουν το μάθημα με αγάπη και όχι καταναγκαστικά, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μία ισχυρή σχέση μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή. Αυτή η σχέση με τη σειρά της ενίσχυσε την προσπάθεια του δασκάλου να στρέψει τους μαθητές προς το διάβασμα. Γίνεται κατανοητό έτσι, πόσο σπουδαίο ρόλο διαδραματίζουν τέτοιου είδους φιλιαναγνωστικά προγράμματα, καθώς το μάθημα αποκτά ουσία για τους μικρούς αναγνώστες και συμμετέχουν σε αυτό με περισσότερη όρεξη (Μπάκου, 2013).

Συνεπώς αποδεικνύεται ότι τα παιδιά μπορούν να αγαπήσουν το διάβασμα μέσα από φιλιαναγνωστικές δημιουργικές δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται και από το στοιχείο του παιχνιδιού. Έτσι, δημιουργούν μία σχέση αγάπης με το βιβλίο και μαθαίνουν να διαβάζουν από επιλογή και όχι από υποχρέωση.

2.1.4 Φιλαναγνωσία και βιβλιοθήκες

Οι βιβλιοθήκες είναι ο επόμενος παράγοντας με βάση τον οποίο ενισχύεται και προωθείται η φιλαναγνωσία. Το έργο των βιβλιοθηκών είναι σπουδαίο καθώς παρέχουν διάφορες υπηρεσίες και δράσεις μέσα από τις οποίες προσελκύουν τα παιδιά να διαβάζουν βιβλία. Είναι πολύ σημαντικό, οι γονείς να επισκέπτονται με τα παιδιά τους δημόσιες βιβλιοθήκες από μικρή ηλικία έτσι ώστε το παιδί στα επόμενα χρόνια της ζωής του να επιθυμεί να συνεχίσει να επισκέπτεται μόνο του τις σχολικές βιβλιοθήκες. Όπως αναφέρει ο Παπαδάτος «*Η βιβλιοθήκη μπορεί να λειτουργήσει ως πολιτιστικό κέντρο του σχολείου και της ευρύτερης περιοχής*» (Παπαδάτος, 2009). Οι στόχοι που έχει μία σχολική βιβλιοθήκη είναι κυρίως γνωστικοί-διδακτικοί πράγμα που σημαίνει «*ότι τα βιβλία γνώσεων και λογοτεχνικά βοηθούν έμμεσα το γνωστικό μέρος της μαθησιακής διαδικασίας*» (Παπαδάτος, 2009). Κάτι ακόμα που θα ήταν αποτελεσματικό είναι να συνδυαστούν τα βιβλία των σχολικών μαθημάτων με τα βιβλία γνώσεων λειτουργώντας σαν ενισχυτικά στη διδακτέα ύλη. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να προτρέψουμε τα παιδιά με έμμεσο τρόπο στο να αναζητήσουν το συγκεκριμένο θέμα στην ίδια τη βιβλιοθήκη και να μπορέσουν να κατανοήσουν ευκολότερα κάποιο μάθημα ή κάποια έννοια. Ένας ακόμα σκοπός της βιβλιοθήκης έχει φιλαναγνωστικό χαρακτήρα. Αναφέρεται στο χώρο βιβλιοθήκης η οποία λειτουργεί σαν μία ξεχωριστή αίθουσα και ενισχύει άμεσα την προώθηση της φιλαναγνωσίας με διάφορους και πρωτότυπους τρόπους. Μερικοί από αυτούς είναι η ομαδική ανάγνωση με τα παιδιά που θα συναντώνται στο χώρο της βιβλιοθήκης, η παρουσίαση διάφορων βιβλίων, είτε γνώσεων είτε παιδικών και λογοτεχνικών βιβλίων, η συζήτηση και η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των παιδιών, η παρουσίαση βιβλίων μέσω δραστηριοτήτων, παιχνίδια, κουίζ, θέατρο, κλπ. Ένας ακόμη τρόπος με τον οποίο προωθείται η φιλαναγνωσία είναι η διεξαγωγή μαθημάτων στο χώρο της βιβλιοθήκης «*ώστε τα παιδιά να εξοικειωθούν άμεσα με το βιβλίο γνώσεων και έμμεσα με το «εξωσχολικό» βιβλίο*» (Παπαδάτος, 2009). Η βιβλιοθήκη στοχεύει επομένως στο να δημιουργήσει έναν μόνιμο και λειτουργικό αναγνώστη και όχι κάποιον ο οποίος θεωρεί τη διαδικασία της ανάγνωσης καταναγκαστική.

Διάφορες άλλες δραστηριότητες που γίνονται με επίκεντρο τις σχολικές βιβλιοθήκες είναι:

- η επίσκεψη στη βιβλιοθήκη με την παρουσία δασκάλου με σκοπό να τους γνωρίσουν κάποιο βιβλίο, η οποία μπορεί να συνδυαστεί με κάποια εκδήλωση, ακόμα και να κανονιστεί από τα ίδια τα παιδιά μετά από σχετική επικοινωνία με τους αρμόδιους της βιβλιοθήκης
- η ανάγνωση αποσπασμάτων που έχει άμεση σχέση με ένα μάθημα του σχολείου

- η λεγόμενη «δανειστική βιβλιοθήκη» όπου ορίζουν μαθητές να αναλάβουν το ρόλο των αρμόδιων σχετικά με το δανεισμό βιβλίων με αποτέλεσμα να νιώθουν κυρίαρχοι μίας διαδικασίας
- κατασκευή βιβλίου στο χώρο της βιβλιοθήκης
- αφήγηση στο χώρο της βιβλιοθήκης, δημιουργώντας ένα όμορφο κλίμα, μία διαδικασία που δεν έχει ενσωματωθεί στα προγράμματα του ελληνικού σχολείου, ιδιαίτερα στις μεγαλύτερες τάξεις του δημοτικού
- η έκθεση εικαστικών με αφορμή κάποιο βιβλίο, για παράδειγμα εικαστική ή φωτογραφική αναπαράσταση του βιβλίου, πρόσκληση κάποιου συγγραφέα, έκθεση βιβλίου, διαδραστικά προγράμματα

Με βάση μία σχετική δημοσκόπηση¹ που πραγματοποιήθηκε στις σχολικές βιβλιοθήκες, τεκμηριώθηκε ότι επικρατέστερες απόψεις σχετικά με τους κυριότερους στόχους των σχολικών βιβλιοθηκών είναι ότι αυτές αποσκοπούν στην ενίσχυση και την προώθηση της φιλιανγνωσίας και στην ενθάρρυνση της ανάγνωσης ως μία ψυχαγωγική δραστηριότητα, καθώς και στο να βοηθήσουν τους μαθητές να μάθουν να χρησιμοποιούν την κριτική τους σκέψη και να επιδιώκουν τη διά βίου μάθηση. Λιγότερες απαντήσεις υπήρχαν στο ότι οι βιβλιοθήκες λειτουργούν ως μέρος συνάντησης για τους γονείς, τα παιδιά και το εκπαιδευτικό προσωπικό, και στο ότι προάγουν την άτυπη εκπαίδευση μέσω εξωσχολικών δραστηριοτήτων καθώς και η άποψη ότι το βασικό έργο τους είναι να παρέχουν δωρεάν πρόσβαση σε πηγές.

Ακόμα μία έρευνα που διεξήχθη σε σχέση με τις αναγνωστικές εμπειρίες και στάσεις των μαθητών καθώς και τις σχέσεις τους με τη σχολική βιβλιοθήκη κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα. Το 10%-20% των μαθητών προτιμούν τα βιβλία τεχνών ζωγραφικής, μουσικής, χορού και αθλητισμού, τα φιλοσοφικά βιβλία και τα βιβλία ψυχολογίας, βιβλία που σχετίζονται με την τεχνολογία, βιβλία γενικού υποβάθρου και τέλος βιβλία με θέματα την ιστορία και τη γεωγραφία. Ακόμα χαμηλότερα στις προτιμήσεις των μαθητών, περίπου κάτω από το 10%, κατατάσσονται τα βιβλία με θέμα τις φυσικές επιστήμες, τα θρησκευτικά βιβλία, τις κοινωνικές επιστήμες και τη γλώσσα (Μελικάνη, 2012).

Σε πανελλήνια έρευνα του ΕΚΕΒΙ στην οποία αναφέρεται η Μελικάνη (2012), η πρώτη κατά σειρά σε προτίμηση απάντηση Ελλήνων αναγνωστών είναι η ελληνική λογοτεχνία με ποσοστό 73% και ύστερα η ξένη με ποσοστό 61%, με πρώτη επιλογή το μυθιστόρημα και

¹ <https://www.schooleducationgateway.eu/el/pub/viewpoints/surveys/poll-on-school-libraries-htm>

χαμηλότερα την ιστορία, την ψυχολογία και τη θρησκεία. Σε όλο το φάσμα ηλικιών επικρατεί η ελληνική και ξένη λογοτεχνία καθώς είναι οι μόνες, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες επιλογές οι οποίες φανερώνουν μείωση του ενδιαφέροντος (Μελιγκάνη, 2012).

Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι μαθητές αποκτούν κάποιο βιβλίο η μελέτη αποδεικνύει ότι η διαδικασία του δανεισμού είναι αρκετά υποβαθμισμένη καθώς δεν είναι λίγοι αυτοί που προτιμούν να αγοράσουν το βιβλίο που επιθυμούν από το να το δανειστούν. Βέβαια, στη συγκεκριμένη έρευνα παίζει σημαντικό ρόλο και η απουσία άλλων βιβλιοθηκών στην περιοχή αυτή. Επιπλέον, όσον αφορά την επισκεψιμότητα των μαθητών το μεγαλύτερο ποσοστό έχει επισκεφτεί τη βιβλιοθήκη αν και οι περισσότερες επισκέψεις έγιναν από κορίτσια (Μελιγκάνη, 2012)..

Από το σύνολο των μαθητών κάποιοι απάντησαν ότι δεν την έχουν επισκεφτεί ποτέ διότι δεν τους αρέσει να δανειζονται βιβλία ή γιατί δεν έτυχε να χρειαστούν κάποιο βιβλίο. Μερικοί ήταν αυτοί που απάντησαν ότι δεν έχουν τον κατάλληλο χρόνο ώστε να επισκεφτούν τη σχολική βιβλιοθήκη. Αν συγκρίνουμε αυτά τα αποτελέσματα με την έρευνα του ΕΚΕΒΙ θα παρατηρήσουμε πως η επισκεψιμότητα εξακολουθεί να βρίσκεται σε χαμηλό ποσοστό. Η πλειοψηφία δεν τις προτιμά, είτε είναι οι πιο περιστασιακοί χρήστες, είτε και οι πιο συστηματικοί. Με βάση τον αριθμό αυτών που δε διαβάζουν συμπεραίνεται πως στη χώρα μας είναι συνηθισμένο να μην γίνεται χρήση των βιβλιοθηκών, είτε κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, είτε από ίδια επιλογή (Μελιγκάνη, 2012).

Στη συγκεκριμένη περιοχή όμως η πλειοψηφία των ερωτώμενων επισκέπτεται τη βιβλιοθήκη και αυτό ίσως συμβαίνει γιατί ο χώρος που στεγάζεται είναι ένας όμορφος και ευχάριστος χώρος με αποτέλεσμα να προσελκύει τους μαθητές (Μελιγκάνη, 2012).

2.1.5 Φιλαναγνωστικές δράσεις ελληνικών βιβλιοθηκών

Με βάση μία δειγματοληπτική έρευνα μικρής εμβέλειας που έγινε στο πλαίσιο της παρούσας πτυχιακής εργασίας, σε ιστοσελίδες ελληνικών βιβλιοθηκών, εντοπίστηκαν κάποιες από τις δραστηριότητες και εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα πιο συχνά σε αυτές και έχουν σχέση με τη φιλαναγνωσία.

Για παράδειγμα, μερικές από τις δραστηριότητες που διοργανώνονται στις βιβλιοθήκες είναι αφηγήσεις παραμυθιών και βιβλίων, στις οποίες συνήθως καλούν κάποιον συγγραφέα και αναλαμβάνει ο ίδιος μαζί με τους αρμόδιους την αφήγηση και την ανάλυση ενός συγκεκριμένου βιβλίου. Ακόμα, άλλη μία δράση είναι η φιλαναγνωστική καλοκαιρινή εκστρατεία όπου λαμβάνουν μέρος πολλές βιβλιοθήκες από όλη την Ελλάδα. Η συγκεκριμένη

διοργανώνεται από την Εθνική Βιβλιοθήκη κάθε καλοκαίρι και περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες με σκοπό την καλλιέργεια και την προώθηση της φιλιαναγνωσίας.

Ακόμα μία πολύ σπουδαία δράση που λαμβάνει χώρα στις περισσότερες βιβλιοθήκες είναι οι λέσχες ανάγνωσης. Οι λέσχες ανάγνωσης αποτελούνται από μία ομάδα μικρών ή μεγάλων αναγνωστών οι οποίοι συναντιούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, συνήθως μία φορά τον μήνα και συζητούν για διάφορα βιβλία που διάβασαν. Επιπρόσθετα, παρατηρήθηκε ότι κάποιες από τις βιβλιοθήκες εκτός από διάφορες άλλες δράσεις, διοργανώνουν συχνά αφηγήσεις παραμυθιών και παρουσιάσεις βιβλίων από τους ίδιους τους συγγραφείς με αφορμή κάποια γιορτή, επέτειο κλπ. Μερικές από αυτές είναι η Παιδική βιβλιοθήκη Χαλανδρίου², η Δημοτική βιβλιοθήκη Βέροιας, η Δημοτική Βιβλιοθήκη Αγίας Παρασκευής και άλλες.

Επιπλέον, οι 8 από αυτές συμμετέχουν σε φιλιαναγνωστικές δράσεις και πιο συγκεκριμένα στην καλοκαιρινή εκστρατεία της Εθνικής Βιβλιοθήκης όπως η Παιδική βιβλιοθήκη Χαλανδρίου, η Δημοτική βιβλιοθήκη Χανίων³, η Παιδική βιβλιοθήκη Καλαμαριάς⁴ και άλλες. Τέλος, μαζί με όλες τις υπόλοιπες εκδηλώσεις που διοργανώνονται, κάποιες από τις βιβλιοθήκες αυτές, έχουν δημιουργήσει και Λέσχες ανάγνωσης είτε για παιδιά είτε και για ενήλικες. Μερικές από αυτές είναι η Δημοτική βιβλιοθήκη Καβάλας⁵, η Δημοτική βιβλιοθήκη Αγίας Παρασκευής⁶, η Βορέιος Βιβλιοθήκη του Δήμου Αμαρουσίου⁷ και άλλες.

2.1.6 Φιλιαναγνωστικές δράσεις ελληνικών βιβλιοπωλείων

Αντίστοιχες δράσεις φιλιαναγνωσίας διοργανώνονται και από βιβλιοπωλεία. Μερικές από αυτές είναι αφηγήσεις βιβλίων, παρουσιάσεις βιβλίων υπό την παρουσία του ίδιου του συγγραφέα και δημιουργικές δραστηριότητες για παιδιά όλων των ηλικιών με σκοπό την εξοικείωση τους με το βιβλίο και την ανάγνωση γενικότερα.

Για παράδειγμα τα βιβλιοπωλεία «Νους και Γνώση»⁸ στη Θεσσαλονίκη διοργανώνει βιβλιοπαρουσιάσεις, παιδικά εργαστήρια, δράσεις για όλη την οικογένεια, και εντός του

² [Βιβλιοθήκη "Μίμης Βασιλόπουλος" - Δήμος Χαλανδρίου \(chalandri.gr\)](http://www.bibliothekhalandriou.gr)

³ [Αρχική - Chania Library \(librarychania.gr\)](http://www.librarychania.gr)

⁴ [Παιδική Βιβλιοθήκη Καλαμαριάς – Δημοτικές Βιβλιοθήκες Καλαμαριάς \(kalamaria.gr\)](http://www.kalamaria.gr)

⁵ [Δημοτική Βιβλιοθήκη Καβάλας «Βασίλης Βασιλικός» \(kavala.gov.gr\)](http://www.kavala.gov.gr)

⁶ [ΑΡΧΙΚΗ \(vivagiaparaskevi.gr\)](http://www.vivagiaparaskevi.gr)

⁷ [Αρχική | Βορέιος Βιβλιοθήκη \(maroussi.gr\)](http://www.maroussi.gr)

⁸ <https://blog.dioptra.gr/>

βιβλιοπωλείου. Επιπλέον, διοργανώνει διάφορα θεατρικά εργαστήρια για παιδιά σε συνεργασία με θεατρολόγους δημιουργώντας έτσι θεατρικά παιχνίδια με σκοπό την καλλιέργεια της φιλιανγνωσίας.

Ακόμα ένα βιβλιοπωλείο που διοργανώνει δράσεις είναι «ο Σπόρος»⁹. Στο συγκεκριμένο βιβλιοπωλείο γίνονται τακτικά παρουσιάσεις βιβλίων με την παρουσία καταξιωμένων συγγραφέων, μεταφραστών και εκδοτών οι οποίοι μιλούν για το έργο τους. Επίσης διοργανώνει ανά τακτά χρονικά διαστήματα, συνήθως κάθε μήνα, λέσχες ανάγνωσης ποίησης με κάποιο συγκεκριμένο θέμα. Ακόμα, τα Σάββατα δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά να συμμετέχουν στα μαθήματα δημιουργικής γραφής και στο τέλος κάθε κύκλου του σεμιναρίου δημιουργούν δικά τους βιβλία. Τέλος, συμμετέχει σε φιλιανγνωστικές δράσεις όπως αυτή της ομάδας «Διαβάζω για τους άλλους», συγκεντρώνοντας βιβλία για τις ζωντανές αναγνώσεις που αφορούν εκείνους τους αναγνώστες οι οποίοι για λόγους υγείας δεν έχουν τη δυνατότητα να διαβάσουν.

2.2 Ερευνητικές υποθέσεις

Σκοπός της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας είναι να εξετάσει σε τί ποσοστό και με ποιους τρόπους η οικογένεια, το σχολείο και η βιβλιοθήκη ενήργησαν ή όχι υπέρ της ανάπτυξης της φιλιανγνωσίας στους φοιτητές του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (εφεξής Τμήματος ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ).

Ειδικότεροι στόχοι της είναι να συγκεντρώσει και να καταγράψει για ένα δείγμα φοιτητών του παραπάνω Τμήματος:

- Τα διάφορα χαρακτηριστικά της οικογένειας (δημογραφικά, μορφωτικά, γεωγραφικά, κλπ.) και τα χαρακτηριστικά της σχέσης της οικογένειας με την ανάγνωση (αν και κατά πόσο διαβάζει, τρόπους με τους οποίους διαβάζει/προτρέπει κλπ.)
- Το είδος του σχολικού περιβάλλοντος (δημόσιο, ιδιωτικό, αστικό, αγροτικό, ύπαρξη σχολικής βιβλιοθήκης, κλπ.) και τους τρόπους με τους οποίους αυτό προσεγγίζει την καλλιέργεια της φιλιανγνωσίας
- Την επισκεψιμότητα ή όχι σε βιβλιοθήκες ή συναφή περιβάλλοντα, όπως βιβλιοπωλεία και τους τρόπους με τους οποίους η βιβλιοθήκη ή ελλείπει αυτής το βιβλιοπωλείο προσεγγίζει την καλλιέργεια της φιλιανγνωσίας

⁹ <https://www.reader.gr/>

- Απώτερος σκοπός είναι να καταγράψει τα συμπεράσματα που θα προκύψουν από την έρευνα και να τα συγκρίνει με τις σχετικές απόψεις, μελέτες και έρευνες, ώστε να συνεισφέρει με μία εμπειριστατωμένη άποψη στην επιστημονική συζήτηση για το θέμα της φιλαναγνωσίας και ειδικότερα για τους τρόπους και το βαθμό στον οποίο η οικογένεια, το σχολείο και οι βιβλιοθήκες συμβάλλουν στην καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας του ατόμου
- Το ενδιαφέρον/καινοτόμο στοιχείο της έρευνας συναρτάται με την ομάδα στην οποία θα διεξαχθεί η έρευνα, καθώς οι φοιτητές του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ, είναι πιθανόν να κληθούν κατά τον επαγγελματικό τους βίο να υποστηρίξουν και να προωθήσουν οι ίδιοι τη φιλαναγνωσία

Ανάλογα με τα συμπεράσματα που θα προκύψουν θα προταθούν πρακτικές καλλιέργειας της φιλαναγνωσίας που πιθανά να μπορούν να ενσωματωθούν και στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ.

Κεφάλαιο 3. Μεθοδολογία

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο της πτυχιακής εργασίας παρουσιάζονται τα βήματα που ακολουθήθηκαν για να υλοποιηθεί η παρούσα έρευνα. Στόχος της έρευνας ήταν να διερευνήσει το αναγνωστικό προφίλ ή αλλιώς την αναγνωστική συμπεριφορά των φοιτητών του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ και να προσπαθήσει να εντοπίσει ποιοι είναι οι κυριότεροι παράγοντες που συντέλεσαν στη διαμόρφωση αυτών των συμπεριφορών. Ειδικότερα, διερευνήθηκε το κατά πόσο προωθείται και καλλιεργείται η φιλιαναγνωσία και στη συνέχεια αν παίζουν ρόλο σε αυτή τη διαδικασία διάφορες παρεμβάσεις από φορείς όπως η οικογένεια, το σχολείο, η βιβλιοθήκη και το βιβλιοπωλείο.

Όταν γίνεται αναφορά στην έννοια της έρευνας εννοείται η αναζήτηση νέων πληροφοριών και γνώσης προκειμένου να επιλυθεί ένα πρόβλημα. Υπάρχουν τουλάχιστον δύο βασικά είδη έρευνας τα οποία αφορούν στην ποσοτική (quantitative) και στην ποιοτική (qualitative). Η ποιοτική έρευνα έχει ως κύριο στόχο την κατανόηση κοινωνικών φαινομένων, καθώς ο ερευνητής αναζητά τους τρόπους και τις αιτίες βάση των οποίων λαμβάνουν χώρα τα συγκεκριμένα φαινόμενα. (Ιωσηφίδης, 2003)

Στην ποσοτική έρευνα ο ερευνητής ξεκινά από μία ή και περισσότερες υποθέσεις που βασίζονται στην ήδη υπάρχουσα θεωρία και αναζητά μία απάντηση προκειμένου να τις επαληθεύσει ή να τις απορρίψει. Ακόμα, στην ποσοτική έρευνα συνηθίζεται να αξιοποιείται η απαγωγική σκέψη, μετακινούμενη από το γενικό στο ειδικό, δηλαδή από τη θεωρία που προϋπάρχει για ένα θέμα στη μελέτη μίας συγκεκριμένης περίπτωσης. Το βασικό πλεονέκτημα της ποσοτικής έρευνας είναι η δυνατότητα συλλογής στοιχείων, με την προϋπόθεση ότι αυτά συλλέγονται με τυχαίο τρόπο και από αντιπροσωπευτικό δείγμα πληθυσμού για να είναι τα συμπεράσματα της έρευνας αξιόπιστα και έτσι να μπορούν να γενικευτούν στον ευρύτερο πληθυσμό. Το μειονέκτημα της συγκεκριμένης έρευνας είναι ότι δεν λαμβάνονται υπόψη στοιχεία του περιβάλλοντος που μπορεί να έχουν επηρεάσει το υποκείμενο της έρευνας και μπορεί να το οδηγούν σε μία συγκεκριμένη συμπεριφορά. Έτσι, το φαινόμενο που μελετά ο ερευνητής δεν δύναται να κατανοηθεί πλήρως (Μονιάρου-Παπακωνσταντίνου, 2009).

Στην παρούσα έρευνα υιοθετήθηκε η ποσοτική μέθοδος έρευνας, και ειδικότερα η μέθοδος συλλογής δεδομένων μέσω ερωτηματολογίου που περιλαμβάνει ερωτήσεις κλειστού τύπου. Αναλυτικότερα, *«[έ]να ερωτηματολόγιο είναι μία φόρμα που χρησιμοποιείται σε μία δημοσκόπηση, την οποία οι συμμετέχοντες συμπληρώνουν και επιστρέφουν στον ερευνητή.*

Ο/η συμμετέχων επιλέγει [έτοιμες] απαντήσεις στις ερωτήσεις ενώ δίνει βασικές προσωπικές ή δημογραφικές πληροφορίες» (Creswell, 2016).

Το ερωτηματολόγιο αποτελεί ένα από τα ευρέως χρησιμοποιούμενα μεθοδολογικά εργαλεία έρευνας καθώς είναι ιδιαίτερα εύκολο και γρήγορο στη συμπλήρωση από τους συμμετέχοντες, με αριθμημένες ερωτήσεις κλειστού ή ανοιχτού τύπου. Οι ερωτήσεις μπορούν να απαντηθούν από τον ερωτώμενο είτε ιδιόχειρα, είτε ηλεκτρονικά, είτε προφορικά μέσω τηλεφώνου ή μέσω διαδικτυακών εργαλείων τηλεδιάσκεψης. Η συγκεκριμένη μέθοδος χαρακτηρίζεται ως ποσοτική έρευνα. Με τον όρο αυτόν, εννοείται μία συστηματική μεθοδολογία συλλογής πληροφοριών από ένα συγκεκριμένο δείγμα του πληθυσμού, της οποίας όμως το δείγμα θα πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικό αφήνοντας μία πιθανότητα λάθους (Κουλικούρδη, 2009).

Όπως αναφέρεται και από τον Παρασκευόπουλο το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιείται για να συγκεντρώνει να αναλύει καθώς και να ερμηνεύει νέες πληροφορίες οι οποίες είναι σχετικές με το υπό διερεύνηση θέμα. Τα ερωτηματολόγια χρησιμοποιούνται αρκετά συχνά σε έρευνες λόγω των πολλών πλεονεκτημάτων που διαθέτουν. Αρχικά, το κόστος του είναι χαμηλό και ο όγκος των δεδομένων που συλλέγονται είναι συνήθως πολύ μικρότερος από τις συνεντεύξεις. Επιπλέον, μπορεί να αποσταλεί αμέσως στους ερωτώμενους και μάλιστα ταυτόχρονα, χωρίς να προϋποθέτει κάποια χρονοβόρα διαδικασία. Οι ερωτώμενοι έχουν την άνεση να απαντήσουν όποτε το επιθυμούν, κάτι που δε συμβαίνει σε μία άμεση επαφή όπως στη διαδικασία της συνέντευξης. Σημαντικό είναι ακόμη ότι οι απαντήσεις δε μπορούν να επηρεαστούν από τον ίδιο τον δημιουργό του ερωτηματολογίου. Επιπρόσθετα, τα αποτελέσματα αναλύονται μέσω διάφορων προγραμμάτων με πολύ εύκολο τρόπο. Στη μέθοδο του ερωτηματολογίου όμως υπάρχει και ένα μειονέκτημα το οποίο βρίσκεται στις ερωτήσεις ανοιχτού τύπου καθώς είναι δύσκολο να αναλυθούν λόγω της ποικιλίας των απαντήσεων από τους συμμετέχοντες (Παρασκευόπουλος, 1993). Σημαντικό είναι ακόμα ότι οι ερωτώμενοι δεν μπορούν να απαντήσουν ελεύθερα εφόσον οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο είναι συγκεκριμένες (Δημητρόπουλος, 1994).

Οι ερωτήσεις των ερωτηματολογίων χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: ερωτήσεις ανοιχτού και ερωτήσεις κλειστού τύπου. Οι ερωτήσεις ανοιχτού τύπου δίνουν τη δυνατότητα στον ερωτώμενο να εκφράσει ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς τη γνώμη του. Το σημαντικότερο πλεονέκτημα που διαθέτει είναι ότι επιτρέπει στον ερωτώμενο να αποκαλύπτει το ευρύτερο πλαίσιο των σημείων αναφοράς του. Αντίστοιχα, τα μειονεκτήματα που παρουσιάζονται κατά τον Παρασκευόπουλο είναι ότι οι ερωτήσεις ανοιχτού τύπου προϋποθέτουν μεγαλύτερη προσπάθεια και πιο πολύ χρόνο από τις κλειστού τύπου με σημαντικότερη τη

δυσκολία στην ανάλυση των αποτελεσμάτων λόγω των διαφορετικών απαντήσεων (Παρασκευόπουλος, 1993).

Όσον αφορά τις ερωτήσεις κλειστού τύπου, ο ερωτώμενος καλείται να επιλέξει την απάντηση του μέσα από συγκεκριμένες απαντήσεις. Κατά τον Παρασκευόπουλο (1993) τα πλεονεκτήματα αυτού του τύπου ερωτήσεων είναι ότι συμπληρώνονται εύκολα και γρήγορα καθώς περιορίζουν τον ερωτώμενο στο θέμα, εξασφαλίζουν αντικειμενικές πληροφορίες και αναλύονται στατιστικά εύκολα.

Συμπερασματικά, τα πλεονεκτήματα των ερωτήσεων κλειστού τύπου υπερτερούν από τα μειονεκτήματα. Με βάση τον Παρασκευόπουλο (1993) το βασικό μειονέκτημα είναι η αδυναμία κάλυψης όλων των πιθανών απαντήσεων που μπορεί να θέλει να απαντήσει ο ερωτώμενος και για το λόγο αυτό μπαίνει συχνά και η επιλογή της απάντησης «άλλο».

Τέλος, εκτός από τα παραπάνω με βάση τον Youngman (1982) υπάρχουν και οι κλιμακούμενες ερωτήσεις, στις οποίες βρίσκονται διάφορα επίπεδα κλιμάκων μέτρησης. Αναφέροντας τον όρο κλίμακες εννοούμε εργαλεία που χρησιμοποιούνται για να βρεθεί η ισχύς των απόψεων των ερωτώμενων. Υπάρχουν ποικίλα είδη κλιμάκων αλλά το πιο εύκολο και συνηθέστερο που χρησιμοποιείται από τους ερευνητές είναι η κλίμακα του Likert. Οι κλίμακα Likert ζητά από τους ερωτώμενους να απαντήσουν αν και πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν σε μία συγκεκριμένη ερώτηση με μία δεδομένη δήλωση ή σειρά δηλώσεων, σε μια πενταβάθμια ή επταβάθμια κλίμακα, επιλέγοντας για παράδειγμα τον κατάλληλο αριθμό από το 1 (διαφωνώ απόλυτα) έως το 5 (συμφωνώ απόλυτα) (Youngman, 1982).

Για τους στόχους της παρούσας πτυχιακής εργασίας κρίθηκε ότι το δομημένο ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις κλειστού τύπου φέρει περισσότερα πλεονεκτήματα παρά μειονεκτήματα. Για το λόγο αυτό χρησιμοποιήθηκε η συγκεκριμένη μέθοδος συλλογής συγκέντρωσης πληροφοριών.

3.1 Σχεδιασμός και υλοποίηση έρευνας

Ο σχεδιασμός της έρευνας στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας ακολούθησε τα παρακάτω δέκα (10) βήματα:

- (1) Βιβλιογραφική επισκόπηση πηγών σχετικών με το θέμα και τα υποθέματα της πτυχιακής
- (2) Έρευνα μικρής κλίμακας σε ιστοσελίδες ελληνικών βιβλιοθηκών και ελληνικών βιβλιοπωλείων για ανεύρεση πρακτικών προώθησης της φιλιαναγνωσίας
- (3) Περιγραφή της ποσοτικής μεθόδου έρευνας βάση της οποίας έχει συνταχθεί το ερωτηματολόγιο

- (4) Σχεδιασμός του ερωτηματολογίου σε ψηφιακή μορφή με τη χρήση του εργαλείου <https://docs.google.com/forms/> και πιλοτική εφαρμογή. Οι ερωτήσεις που σχεδιάστηκαν βασίστηκαν στη σχετική βιβλιογραφία καθώς το ερωτηματολόγιο δομήθηκε με την ίδια σειρά όπως και τα κεφάλαια της βιβλιογραφίας. Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε 6 ενότητες και 26 ερωτήσεις, και διαμοιράστηκε σε οικεία πρόσωπα, ώστε να διαπιστωθεί αν είναι σαφής η διατύπωση των ερωτήσεων και αν χρήζουν βελτίωσης είτε οι ερωτήσεις είτε η δομή του ερωτηματολογίου.
- (5) Τελική διαμόρφωση του ερωτηματολογίου 6 ενότητες και 26 ερωτήσεις αναδιατυπωμένες για καλύτερη κατανόηση από τους συμμετέχοντες (Παράρτημα Ι)
- (6) Έγκριση της έρευνας και του εργαλείου της (δηλαδή του ερωτηματολογίου) από την επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής¹⁰
- (7) Αποστολή του ερωτηματολογίου μέσω της ομάδας με όνομα HUB, η οποία έχει δημιουργηθεί στην ηλεκτρονική πλατφόρμα MSTEams από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ και στο οποίο έχουν πρόσβαση όλοι οι ενεργοί φοιτητές του παραπάνω Τμήματος. Ουσιαστικά το ερωτηματολόγιο εστάλη στο σύνολο των ενεργών φοιτητών (περίπου 600) του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ, που θα συναινούσαν να συμμετάσχουν στην έρευνα μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, και που θα υπέβαλαν όλες τις απαντήσεις
- (8) Συγκέντρωση και επεξεργασία 105 απαντήσεων, δηλαδή 17,5 % του συνόλου των ενεργών φοιτητών του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ. Η επεξεργασία των αποτελεσμάτων έγινε με τη χρήση του προγράμματος MS EXCEL
- (9) Παρουσίαση και κριτικός σχολιασμός των απαντήσεων, σε σύγκριση με τις προηγούμενες έρευνες, μελέτες και απόψεις που προέκυψαν από τη βιβλιογραφική επισκόπηση (Κεφάλαιο 4 & Κεφάλαιο 5)
- (10) Παρουσίαση τελικών συμπερασμάτων της έρευνας (Κεφάλαιο 5)

¹⁰ [Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας | Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής \(uniwa.gr\)](https://www.uniwa.gr/)

Κεφάλαιο 4. Αποτελέσματα – Ευρήματα / Επιτεύγματα

4.1 Αναλυτική παρουσίαση αποτελεσμάτων

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας με τη σειρά που εμφανίζονται στο ερωτηματολόγιο, το οποίο όπως προαναφέρθηκε ακολούθησε τη δομή της βιβλιογραφικής επισκόπησης. Ουσιαστικά το κεφάλαιο αποτελείται από έξι (υπο-κεφάλαια) ένα για την κάθε ενότητα του ερωτηματολογίου.

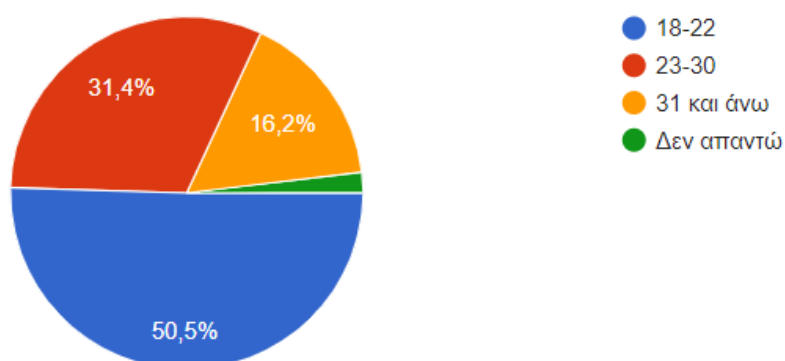
4.1.1 Πρώτη ενότητα – δημογραφικά στοιχεία

Η πρώτη ενότητα του ερωτηματολογίου με τίτλο «δημογραφικά στοιχεία», αφορά τα προσωπικά στοιχεία των συμμετεχόντων και αποτελείται από τρεις (3) ερωτήσεις.

Ερώτηση 1^η/3: Ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να δηλώσουν την ηλικιακή τους ομάδα. Το 50,5% (53) απάντησε ότι ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 18-22 ετών, το 31,4% (33) στην ομάδα 23-30, το 16,2% (17) στην ομάδα 31 και άνω, ενώ το 1,9% των συμμετεχόντων δεν δήλωσε ηλικιακή ομάδα (Εικόνα 1).

1. Ηλικιακή ομάδα

105 απαντήσεις

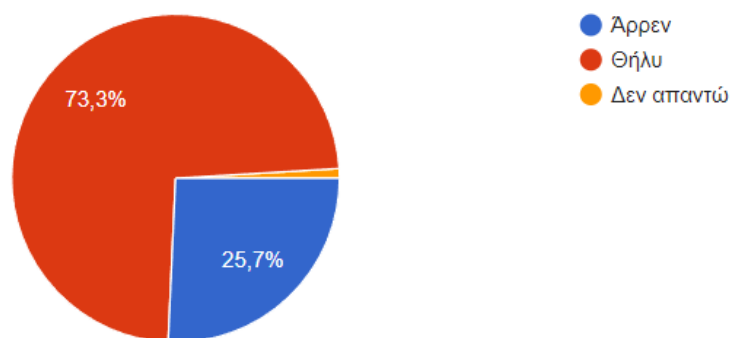

Εικόνα 1. Ηλικιακή ομάδα

Ερώτηση 2^η/3: Ζητήθηκε το φύλο των συμμετεχόντων. Το 73,3% (77) απάντησε ότι ανήκει στο γυναικείο φύλο, το 25,7% (27) στο αντρικό, ενώ το 1% (1) δεν απάντησε. (Εικόνα 2).

2. Φύλο

105 απαντήσεις

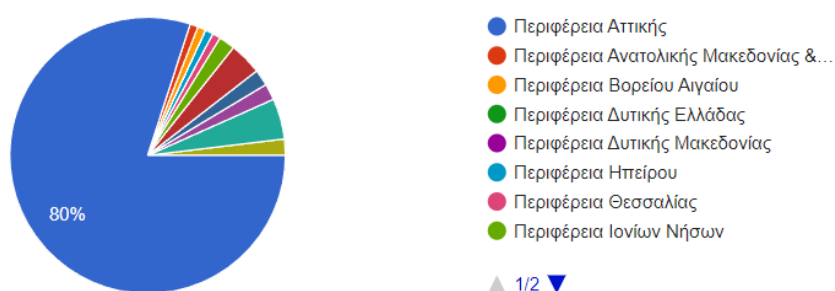

Εικόνα 2. Φύλο

Ερώτηση 3^η/3: Ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να επιλέξουν την αστική περιφέρεια στην οποία ολοκλήρωσαν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευσή τους. Το 80% (84) επέλεξε την περιφέρεια Αττικής, το 4,8% (5) την περιφέρεια Πελοποννήσου, το 3,8% (4) την περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, το 1,9% (2) την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος, το 1,9% (2) την περιφέρεια Νότιου Αιγαίου, το 1,9% (2) την περιφέρεια Κρήτης, το 1,9% (2) την περιφέρεια Ιόνιων Νήσων, το 1% (1) την περιφέρεια Θεσσαλίας, το 1% (1) την περιφέρεια Ηπείρου, το 1% (1) την περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και το 1% (1) την περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Εικόνα 3).

3. Αστική περιφέρεια στην οποία ολοκλήρωσα τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

105 απαντήσεις

Εικόνα 3. Αστική περιφέρεια στην οποία ολοκλήρωσα τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

4.1.2 Δεύτερη ενότητα – εισαγωγικές ερωτήσεις

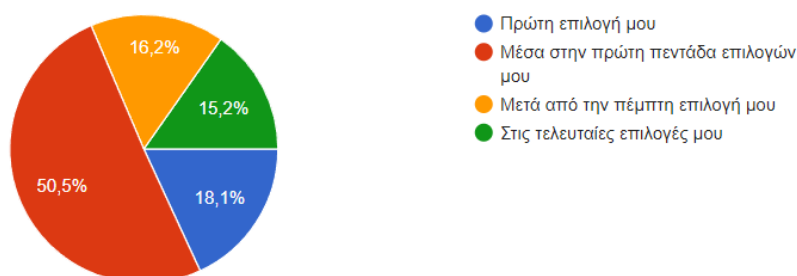
Η δεύτερη ενότητα του ερωτηματολογίου με τίτλο «εισαγωγικές ερωτήσεις», διερεύνησε το φιλαναγνωστικό προφίλ των φοιτητών του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ μέσα από τις ακόλουθες πέντε (5) ερωτήσεις:

Ερώτηση 1^η/5: Ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να δηλώσουν σε ποια θέση επιλογής θα τοποθετούσαν το Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του ΠαΔΑ (εφεξής Τμήμα ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ), για την εισαγωγή τους σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το 50,5% (53) απάντησε ότι θα την τοποθετούσε μέσα στην πρώτη πεντάδα, το 18,1% (19) ως πρώτη επιλογή, το 16,2% (17) μετά από την πέμπτη επιλογή, ενώ το 15,2% (16) των συμμετεχόντων στις τελευταίες επιλογές. (Εικόνα 4).

Εισαγωγικές ερωτήσεις

4. Σε ποια θέση θα τοποθετούσατε Το Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του ΠαΔΑ, ως προς την επιλογή σας για εισαγωγή σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης;

105 απαντήσεις

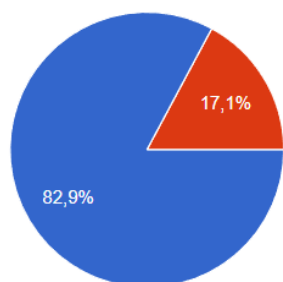

Εικόνα 4. Θέση που τοποθετείται Το Τμήμα ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ, ως προς την επιλογή για εισαγωγή σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Ερώτηση 2^η/5: Ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να επιλέξουν ποια από τις δύο ακόλουθες φράσεις ταιριάζει περισσότερο με την προσωπική τους άποψη σχετικά με τη φιλαναγνωσία: α) η φιλαναγνωσία είναι η αγάπη για το βιβλίο η οποία καλλιεργείται, αναπτύσσεται και προωθείται μέσα από διάφορες ενέργειες που γίνονται στην οικογένεια, στις βιβλιοθήκες, στο σχολείο κλπ.; ή β) η φιλαναγνωσία είναι έμφυτη και δεν καλλιεργείται από ενέργειες που γίνονται στην οικογένεια, στις βιβλιοθήκες, στο σχολείο κλπ.; Το 82,9% (87) απάντησε ότι συμφωνεί περισσότερο με την πρώτη φράση, ενώ το 17,1 (18) απάντησε ότι συμφωνεί περισσότερο με τη δεύτερη (Εικόνα 5).

5. Ποια από τις παρακάτω φράσεις ταιριάζει περισσότερο με τη προσωπική σας άποψη σχετικά με τη φιλαναγνωσία.

105 απαντήσεις

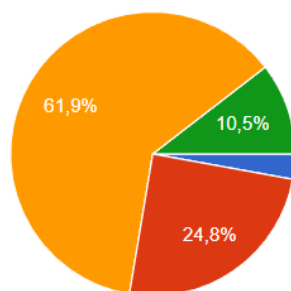
- Η φιλαναγνωσία είναι η αγάπη για το βιβλίο η οποία καλλιεργείται, αναπτύσσεται και προωθείται μέσα από διάφορες ενέργειες που γίνονται στην οικογένεια, στις βιβλιοθήκες, στο σχολείο κλπ.
- Η φιλαναγνωσία είναι έμφυτη και δεν καλλιεργείται από ενέργειες που γίνονται στην οικογένεια, στις βιβλιοθήκες, στο σχολείο κλπ.

Εικόνα 5. Η φιλαναγνωσία είναι η αγάπη για το βιβλίο που καλλιεργείται από διάφορες ενέργειες μέσα στην οικογένεια, στις βιβλιοθήκες, στο σχολείο ή είναι έμφυτη;

Ερώτηση 3^η/5: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν τί πιστεύουν ότι έμαθαν ή ότι θα μάθουν στο Τμήμα ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ σε σχέση με τη φιλαναγνωσία. Αναλυτικότερα οι συμμετέχοντες έπρεπε να επιλέξουν ένα από τα ακόλουθα: α) τρόπους καλλιέργειας της φιλαναγνωσίας για εμένα την ίδια/τον ίδιο, β) τρόπους προώθησης της φιλαναγνωσίας στο ευρύ κοινό, γ) όλα τα παραπάνω, δ) τίποτα από τα παραπάνω. Το 61,9% (65) απάντησε όλα τα παραπάνω, το 24,8% (26) τρόπους προώθησης της φιλαναγνωσίας στο ευρύ κοινό, το 10,5 (11) επέλεξαν τίποτα από τα παραπάνω, ενώ το 2,9% (3) απάντησε τους τρόπους καλλιέργειας της φιλαναγνωσίας για εμένα την ίδια/τον ίδιο (Εικόνα 6).

6. Τί πιστεύετε ότι θα μάθετε ή μάθατε στο Τμήμα ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ σε σχέση με τη φιλαναγνωσία;

105 απαντήσεις

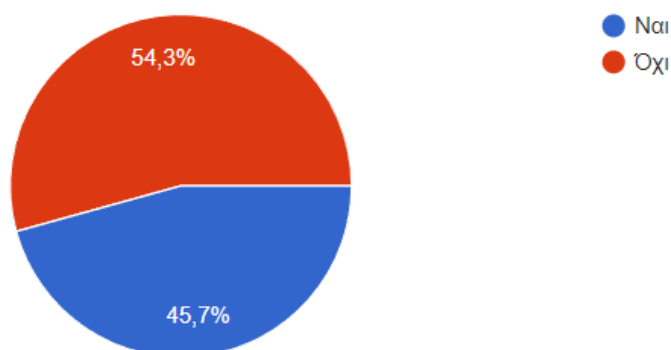
- Τρόπους καλλιέργειας της φιλαναγνωσίας για εμένα την ίδια/τον ίδιο
- Τρόπους προώθησης της φιλαναγνωσίας στο ευρύ κοινό
- Όλα τα παραπάνω
- Τίποτα από τα παραπάνω

Εικόνα 6. Τί πιστεύετε ότι θα μάθετε ή μάθατε στο Τμήμα ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ για τη φιλαναγνωσία;

Ερώτηση 4^η/5: Από τους συμμετέχοντες ζητήθηκε να δηλώσουν αν έχουν κάρτα μέλους σε δημόσια ή δημοτική βιβλιοθήκη. Το 54,3% (57) απάντησε όχι, ενώ το 45,7% (48) απάντησε ναι (Εικόνα 7).

7. Έχετε κάρτα μέλους σε δημόσια ή δημοτική βιβλιοθήκη;

105 απαντήσεις

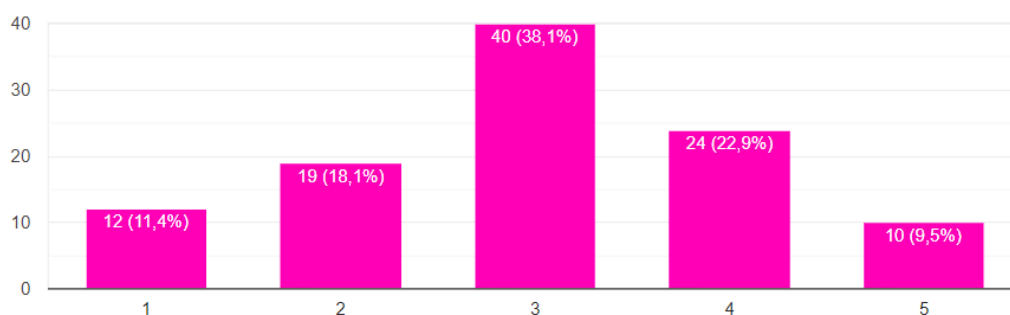

Εικόνα 7. Έχετε κάρτα μέλους σε δημόσια ή δημοτική βιβλιοθήκη;

Ερώτηση 5^η/5: Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν πόσο συχνά διαβάζουν για ψυχαγωγικούς λόγους. Το 38,1% (40) επέλεξε με μέτρια συχνότητα, 22,9% (24) πολύ συχνά, 18,1% (19) ελάχιστα, 11,4% (12) καθόλου ενώ το 9,5% (10) συνεχώς (Εικόνα 8).

8. Πόσο συχνά διαβάζετε για ψυχαγωγικούς λόγους; Επιλέξτε κατάλληλα από την κλίμακα 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 με μέτρια συχνότητα, 4 πολύ συχνά, 5 συνεχώς)

105 απαντήσεις

Εικόνα 8. Πόσο συχνά διαβάζετε για ψυχαγωγικούς λόγους;

4.1.3 Τρίτη ενότητα – φιλιαναγνωσία και οικογένεια

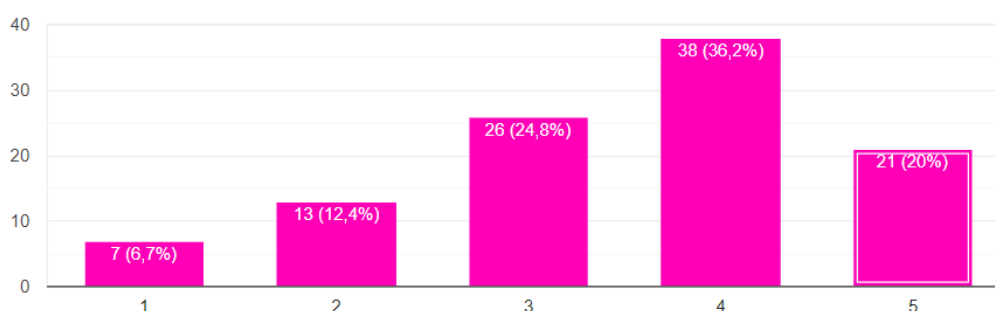
Η τρίτη ενότητα του ερωτηματολογίου η οποία ονομάζεται «οικογένεια», διερευνά θέματα που αφορούν την φιλιαναγνωσία μέσα στην οικογένεια και αποτελείται από εννέα (9) ερωτήσεις.

Ερώτηση 1^η/9: Ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να δηλώσουν αν θυμούνται τους γονείς ή τα άτομα που τους φρόντιζαν κατά την παιδική τους ηλικία, να τους διαβάζουν παιδικά βιβλία. Το 36,2% (38) απάντησε πολύ συχνά, το 24,8% (26) απάντησε με μέτρια συχνότητα, το 20% (21) απάντησε συνέχεια, το 12,4% (13) απάντησε ελάχιστα, ενώ το 6,7% (7) των συμμετεχόντων δεν απάντησε καθόλου (Εικόνα 9).

Οικογένεια

9. Κατά την παιδική σας ηλικία θυμάστε αν οι γονείς ή τα άτομα που σας φρόντιζαν είχαν τη συνήθεια να σας διαβάζουν παιδικά βιβλία; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 με μέτρια συχνότητα, 4 πολύ συχνά, 5 συνέχεια)

105 απαντήσεις

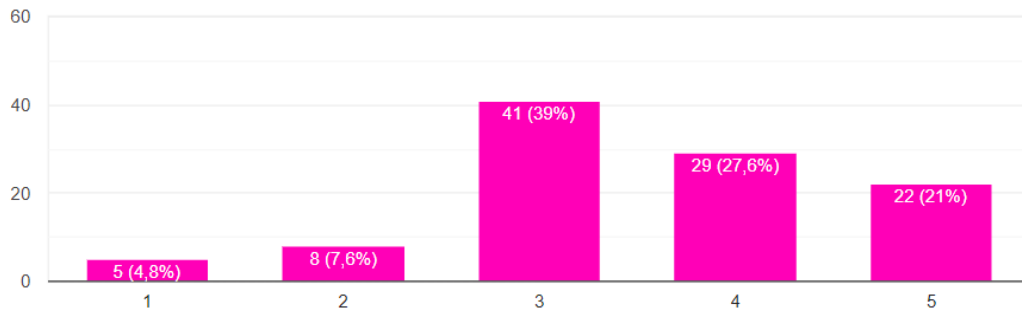

Εικόνα 9. Οι γονείς ή τα άτομα που σας φρόντιζαν είχαν τη συνήθεια να σας διαβάζουν παιδικά βιβλία;

Ερώτηση 2^η/9: Οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν κατά πόσο οι γονείς τους αποτέλεσαν αναγνωστικά πρότυπα κατά την παιδική τους ηλικία. Το 39% (41) απάντησε αρκετά, το 27,6% (29) πολύ, το 21% (22) πάρα πολύ, το 7,6% (8) απάντησε ελάχιστα, ενώ το 4,8% (5) απάντησε καθόλου (Εικόνα 10).

10. Κατά πόσο θεωρείτε ότι οι γονείς αποτελούν αναγνωστικά πρότυπα στην παιδική ηλικία; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ)

105 απαντήσεις

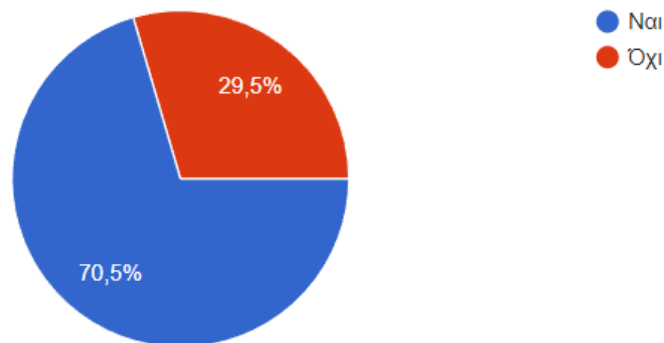

Εικόνα 10. Οι γονείς αποτελούν αναγνωστικά πρότυπα στην παιδική ηλικία;

Ερώτηση 3^η/9: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν θεωρούν ότι το μορφωτικό επίπεδο των γονέων παίζει ρόλο στην καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας. Το 70,5% (74) απάντησε ναι, ενώ το 29,5% (31) απάντησε όχι (Εικόνα 11).

11. Θεωρείτε ότι το μορφωτικό επίπεδο των γονέων παίζει ρόλο στην καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας προς τα παιδιά;

105 απαντήσεις

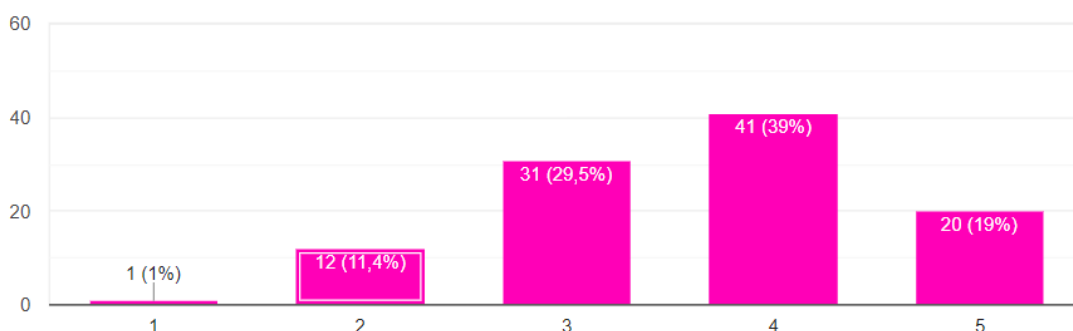

Εικόνα 11. Θεωρείτε ότι το μορφωτικό επίπεδο των γονέων παίζει ρόλο στην καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας προς τα παιδιά;

Ερώτηση 4^η/9: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν θεωρούν ότι η από κοινού ανάγνωση ενήλικα-παιδιού είναι αναγκαίος παράγοντας για να καλλιεργηθεί η φιλιαναγνωσία. Το 39% (41) απάντησε πολύ, το 29,5% (31) απάντησε αρκετά, το 19% (20) πάρα πολύ, το 11,4% (12) ελάχιστα, ενώ το 1% (1) καθόλου (Εικόνα 12).

12. Πόσο θεωρείτε ότι η από κοινού ανάγνωση ενήλικα-παιδιού είναι αναγκαίος παράγοντας για να καλλιεργηθεί η φιλιαναγνωσία; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ)

105 απαντήσεις

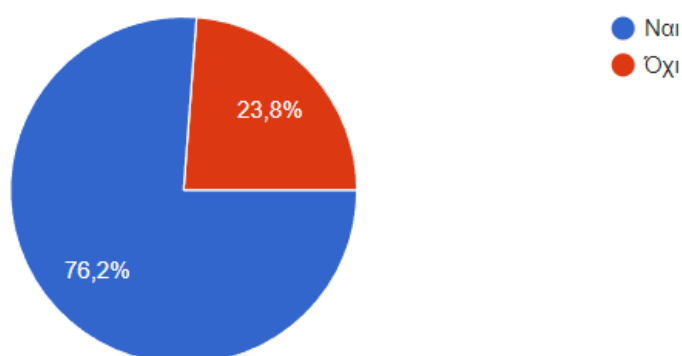

Εικόνα 12. Πόσο θεωρείτε ότι η από κοινού ανάγνωση ενήλικα-παιδιού είναι αναγκαίος παράγοντας για να καλλιεργηθεί η φιλιαναγνωσία;

Ερώτηση 5^η/9: Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν αν πιστεύουν ότι παίζει ρόλο η συχνότητα με την οποία διαβάζουν οι γονείς μαζί με τα παιδιά τους στην ανάπτυξη της φιλιαναγνωσίας. Το 76,2% (80) απάντησε ναι, ενώ το 23,8 (25) όχι (Εικόνα 13).

13. Στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας πιστεύετε ότι παίζει ρόλο η συχνότητα με την οποία διαβάζουν οι γονείς μαζί με τα παιδιά τους;

105 απαντήσεις

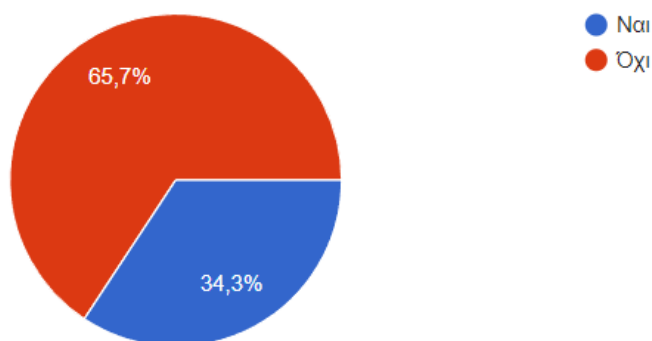

Εικόνα 13. Στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας πιστεύετε ότι παίζει ρόλο η συχνότητα με την οποία διαβάζουν οι γονείς μαζί με τα παιδιά τους;

Ερώτηση 6^η/9: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν κατά την παιδική τους ηλικία θυμούνται να έκαναν επισκέψεις μαζί με τους γονείς τους σε βιβλιοθήκες. Το 65,7% (69) απάντησε όχι, ενώ το 34,3% (36) ναι (Εικόνα 14).

14. Κατά την παιδική σας ηλικία θυμάστε να κάνατε επισκέψεις μαζί με τους γονείς σας σε βιβλιοθήκες;

105 απαντήσεις

Εικόνα 14. Κατά την παιδική σας ηλικία θυμάστε να κάνατε επισκέψεις μαζί με τους γονείς σας σε βιβλιοθήκες;

Ερώτηση 7^η/9: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν ποιος από τους δύο, η οικογένεια ή το σχολείο κατά τη γνώμη τους έχει σπουδαιότερο ρόλο στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας. Το 70,5% (77) επέλεξε να απαντήσει και τα δύο, το 11,4% (12) απάντησε η οικογένεια, το 10,5 (11) κανένα από τα δύο, καθώς πιστεύει ότι η φιλιαναγνωσία είναι έμφυτη, το 4,8% (5) επέλεξε το σχολείο, ενώ το 2,9% (3) και τα δύο. (Σημείωση: εκ παραδρομής η επιλογή «και τα δύο» εμφανίστηκε δύο φορές στο ερωτηματολόγιο. Συνεπώς αν προσθέσουμε τους συμμετέχοντες φτάνουμε σε ποσοστό 73,4 % (80 απαντήσεις) (Εικόνα 15).

15. Στην καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας ποιος πιστεύετε ότι έχει σπουδαιότερο ρόλο, η οικογένεια ή το σχολείο;

105 απαντήσεις

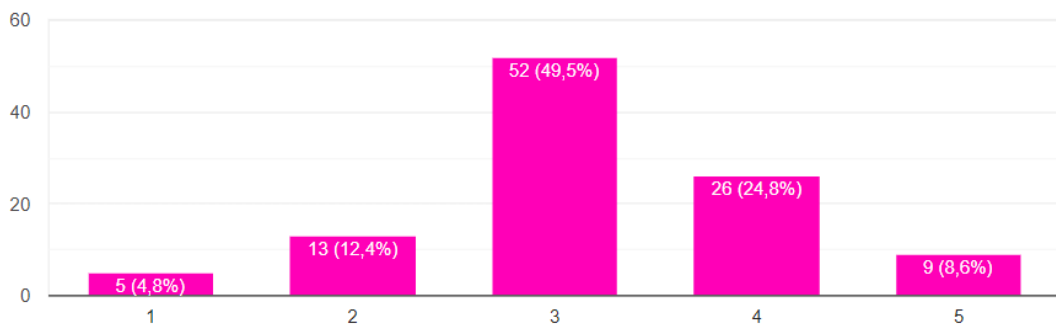

Εικόνα 15. Στην καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας ποιος πιστεύετε ότι έχει σπουδαιότερο ρόλο, η οικογένεια ή το σχολείο;

Ερώτηση 8^η/9: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν συμφωνούν ότι το βιοτικό επίπεδο της οικογένειας είναι ένας βασικός παράγοντας για την καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας. Το 49,5% (52) απάντησε αρκετά, το 24,8% (26) πολύ, το 12,4 (13) ελάχιστα, το 8,6% (9) πάρα πολύ, ενώ το 4,8% (5) επέλεξε καθόλου (Εικόνα 16).

16. Κατά πόσο συμφωνείτε ότι το βιοτικό επίπεδο της οικογένειας είναι ένας βασικός παράγοντας για την καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ)

105 απαντήσεις

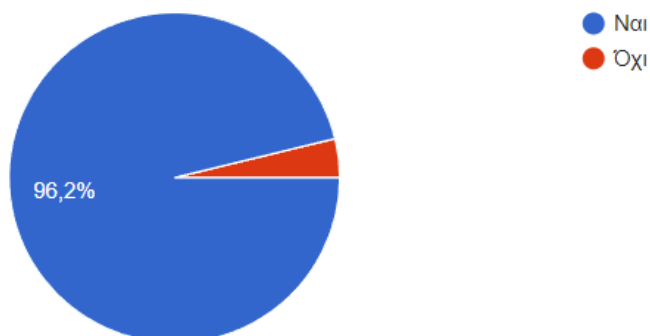

Εικόνα 16. Κατά πόσο συμφωνείτε ότι το βιοτικό επίπεδο της οικογένειας είναι ένας βασικός παράγοντας για την καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας;

Ερώτηση 9^η/9: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν στην παιδική τους ηλικία, οι γονείς ή οι άνθρωποι που τους φρόντιζαν ήταν εκείνοι που τους βοηθούσαν στα μαθήματα. Το 96,2% (101) απάντησε ναι, ενώ το 3,8% (4) όχι (Εικόνα 17).

17. Στην παιδική σας ηλικία οι γονείς ή οι άνθρωποι που σας φρόντιζαν ήταν εκείνοι που σας βοήθησαν στα πρώτα σας μαθήματα;

105 απαντήσεις

Εικόνα 17. Στην παιδική σας ηλικία οι γονείς ή οι άνθρωποι που σας φρόντιζαν ήταν εκείνοι που σας βοήθησαν στα πρώτα σας μαθήματα;

4.1.4 Τέταρτη ενότητα – φιλιαναγνωσία και σχολείο

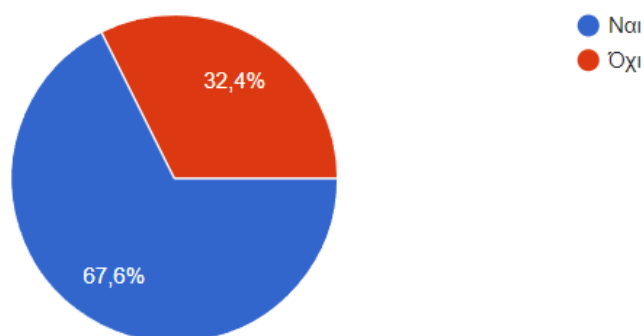
Η τέταρτη ενότητα του ερωτηματολογίου αφορά την ανάπτυξη της φιλιαναγνωσίας σε σχέση με το σχολείο και αποτελείται από τρεις (3) ερωτήσεις.

Ερώτηση 1^η/3: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν στα παιδικά τους χρόνια θυμούνται δραστηριότητες εντός του σχολείου που συνέβαλαν στο να μάθουν να αγαπούν το βιβλίο. Το 67,6% (71) απάντησε ναι, ενώ το 32,4% (34) απάντησε όχι (Εικόνα 18).

Σχολείο

18. Στα παιδικά σας χρόνια θυμάστε δραστηριότητες εντός του σχολείου που συνέβαλαν στο να μάθετε να αγαπάτε το βιβλίο;

105 απαντήσεις

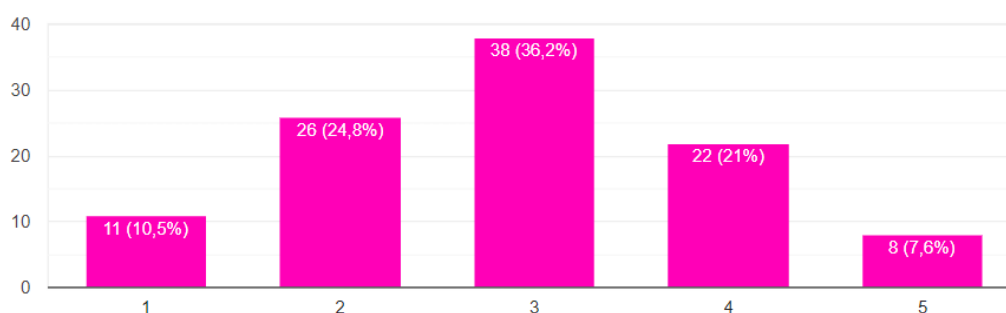

Εικόνα 18. Στα παιδικά σας χρόνια θυμάστε δραστηριότητες εντός του σχολείου που συνέβαλαν στο να μάθετε να αγαπάτε το βιβλίο;

Ερώτηση 2^η/3: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν πιστεύουν ότι ο τόπος διαμονής (πχ. επαρχία, πόλη) ενός παιδιού επηρεάζει την ανάπτυξη της φιλιαναγνωσίας. Το 36,2% (38) απάντησε αρκετά, το 24,8% (26) απάντησε ελάχιστα, το 21% (22) πολύ, το 10,5% (11) καθόλου, ενώ το 7,6% (8) πάρα πολύ (Εικόνα 19).

19. Με βάση την προσωπική σας άποψη κατά πόσο πιστεύετε ότι ο τόπος διαμονής (πχ. επαρχία, πόλη) ενός παιδιού επηρεάζει την ανάπτυξη της φιλιαναγνωσίας; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ)

105 απαντήσεις

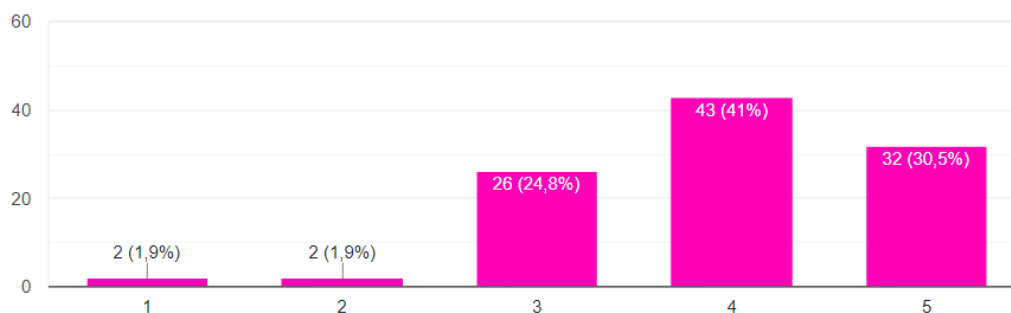

Εικόνα 19. Πόσο πιστεύετε ότι ο τόπος διαμονής (πχ. επαρχία, πόλη) ενός παιδιού επηρεάζει την ανάπτυξη της φιλιαναγνωσίας;

Ερώτηση 3^η/3: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν θεωρούν ότι η στάση του εκπαιδευτικού έχει θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας. Το 41% (43) απάντησε πολύ, το 30,5% (32) απάντησε πάρα πολύ, το 24,8% (26) απάντησε αρκετά, το 1,9% (2) ελάχιστα, ενώ το 1,9% (2) απάντησε καθόλου (Εικόνα 20).

20. Κατά πόσο θεωρείτε ότι η στάση του εκπαιδευτικού έχει θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ)

105 απαντήσεις

Εικόνα 20. Πόσο θεωρείτε ότι η στάση του εκπαιδευτικού έχει θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας;

4.1.5 Πέμπτη ενότητα – φιλαναγνωσία και βιβλιοθήκες

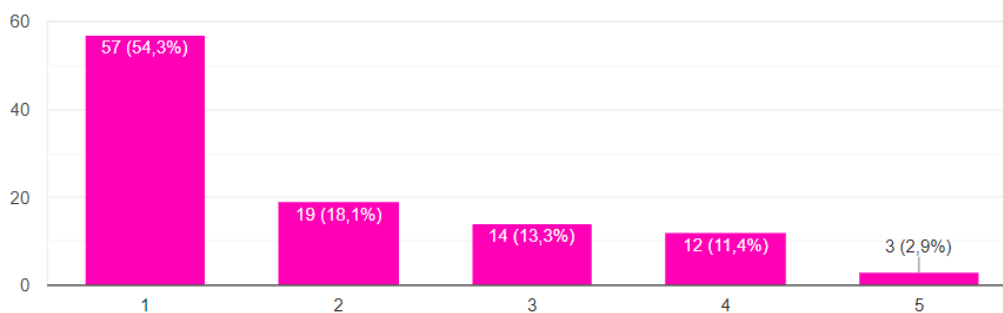
Η πέμπτη ενότητα του ερωτηματολογίου αφορά την ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας σε σχέση με τις βιβλιοθήκες και αποτελείται από τέσσερις (4) ερωτήσεις.

Ερώτηση 1^η/4: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν κατά την παιδική τους ηλικία συμμετείχαν σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοθηκών. Το 54,3% (57) απάντησε καθόλου, το 18,1% (19) ελάχιστα, το 13,3% (14) αρκετά, το 11,4% (12) πολύ, ενώ το 2,9% (3) πάρα πολύ (Εικόνα 21).

Βιβλιοθήκες

21. Κατά την παιδική σας ηλικία θυμάστε να συμμετείχατε σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοθηκών; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ)

105 απαντήσεις

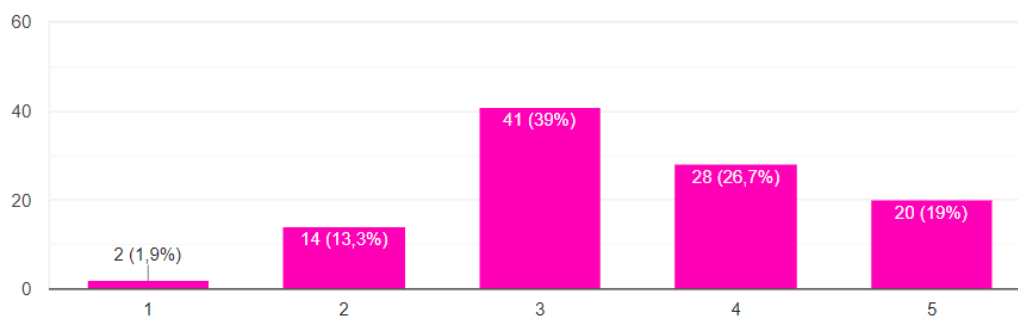

Εικόνα 21. Συμμετείχατε σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοθηκών ως παιδιά;

Ερώτηση 2^η/4: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν θεωρούν ότι οι βιβλιοθήκες αποτελούν βασικό παράγοντα προώθησης της φιλαναγνωσίας. Το 39% (41) απάντησε αρκετά, το 26,7% (28) απάντησε πολύ, το 19% (20) πάρα πολύ, το 13,3% (14) ελάχιστα, ενώ το 1,9% (2) καθόλου (Εικόνα 22).

22. Θεωρείτε ότι οι βιβλιοθήκες αποτελούν βασικό παράγοντα προώθησης της φιλαναγνωσίας; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ)

105 απαντήσεις

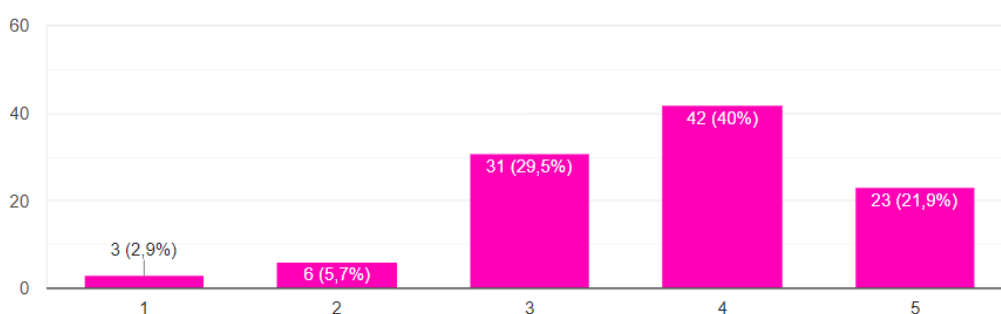

Εικόνα 22. Θεωρείτε ότι οι βιβλιοθήκες αποτελούν βασικό παράγοντα προώθησης της φιλαναγνωσίας;

Ερώτηση 3^η/4: Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν αν πιστεύουν ότι ο γονιός από την παιδική ηλικία εξοικειώνει το παιδί με το χώρο της βιβλιοθήκης και ότι του δίνει τα κατάλληλα εφόδια έτσι ώστε αργότερα να επιθυμεί να συνεχίσει να επισκέπτεται βιβλιοθήκες. Το 40% (42) απάντησε πολύ, το 29,5% (31) αρκετά, το 21,9% (23) πάρα πολύ, το 5,7%/ (6) ελάχιστα, ενώ το 2,9% (3) καθόλου (Εικόνα 23).

23. Αν ο γονιός από την παιδική ηλικία εξοικειώνει το παιδί με το χώρο της βιβλιοθήκης πιστεύετε ότι του δίνει τα κατάλληλα εφόδια έτσι ώστε αργότερα να επιθυμεί να συνεχίσει να επισκέπτεται βιβλιοθήκες; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ)

105 απαντήσεις

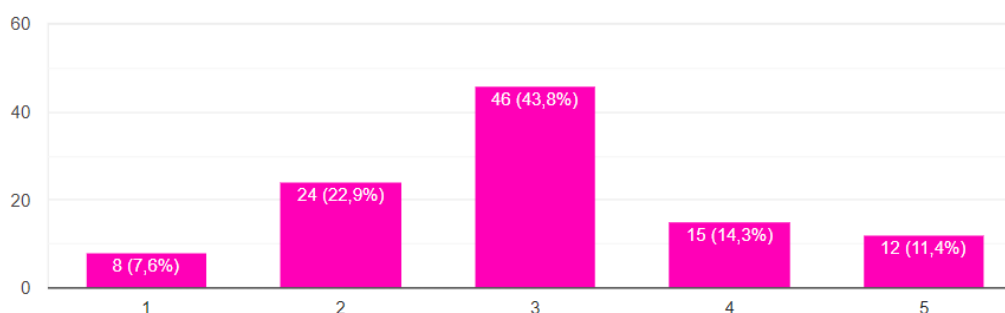

Εικόνα 23. Ο ρόλος του γονέα στην εξοικείωση του παιδιού με τη βιβλιοθήκη

Ερώτηση 4^η/4: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν πιστεύουν ότι το ευρύ κοινό χρησιμοποιεί τις βιβλιοθήκες ως χώρο μελέτης. Το 43,8% (6) απάντησε αρκετά, το 22,9% (24) ελάχιστα, το 14,3% (15) πολύ, το 11,4% (12) πάρα πολύ, ενώ το 7,6% (8) καθόλου (Εικόνα 24).

24. Πιστεύετε ότι το ευρύ κοινό χρησιμοποιεί τις βιβλιοθήκη ως χώρο μελέτης; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ)

105 απαντήσεις

Εικόνα 24. Το ευρύ κοινό χρησιμοποιεί τις βιβλιοθήκες ως χώρο μελέτης;

4.1.6 Έκτη ενότητα – φιλαναγνωσία και βιβλιοπωλεία

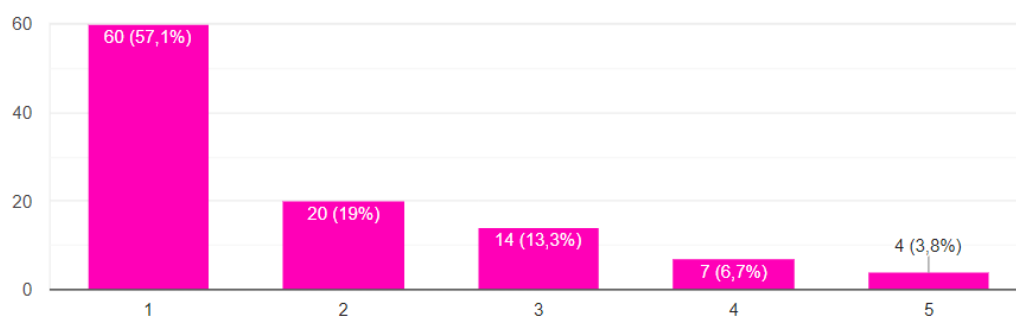
Η έκτη ενότητα του ερωτηματολογίου αφορά την ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας σε σχέση με τα βιβλιοπωλεία και τους εκδοτικούς οίκους και αποτελείται από δύο (2) ερωτήσεις.

Ερώτηση 1^η/2: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν θυμούνται στην παιδική τους ηλικία να συμμετείχαν σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοπωλείων ή εκδοτικών οίκων. Το 57,1% (60) απάντησε καθόλου, το 19% (20) απάντησε ελάχιστα, το 13,3% (14) αρκετά, το 6,7% (7) πολύ, ενώ το 3,8% (4) πάρα πολύ (Εικόνα 25).

Βιβλιοπωλεία/Εκδοτικοί οίκοι

25. Κατά την παιδική σας ηλικία θυμάστε να συμμετείχατε σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοπωλείων/εκδοτικών οίκων; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ)

105 απαντήσεις

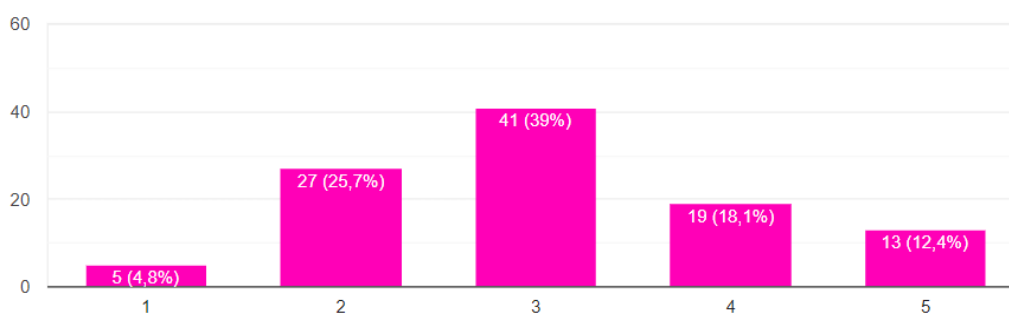

Εικόνα 25. Συμμετείχατε σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοπωλείων/εκδοτικών οίκων;

Ερώτηση 2^η/2: Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν σχετικά με το αν τα βιβλιοπωλεία/εκδοτικοί οίκοι αποτελούν βασικό παράγοντα προώθησης της φιλαναγνωσίας. Το 39% (41) απάντησε αρκετά, το 25,7% (27) ελάχιστα, το 18,1% (19) απάντησε πολύ, το 12,4% (13) πάρα πολύ, ενώ το 4,8% (5) καθόλου (Εικόνα 26).

26. Θεωρείτε ότι τα βιβλιοπωλεία/εκδοτικοί οίκοι αποτελούν βασικό παράγοντα προώθησης της φιλαναγνωσίας; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ)

105 απαντήσεις

Εικόνα 26. τα βιβλιοπωλεία/εκδοτικοί οίκοι αποτελούν βασικό παράγοντα προώθησης της φιλαναγνωσίας;

4.2 Κυριότερα ευρήματα/ αποτελέσματα

Συνοπτικά, τα κυριότερα ευρήματα της παρούσας έρευνας, τα οποία σχολιάζονται και παρακάτω στο κεφάλαιο 5.2 σε συνάρτηση με τη βιβλιογραφία, είναι τα ακόλουθα:

Δημογραφικές πληροφορίες

- Η συντριπτική πλειοψηφία όσων συμμετείχαν στην έρευνα είναι νέοι από 18-30 ετών, ενώ το μισό και παραπάνω ποσοστό των ερωτώμενων είναι γυναίκες
- Το 80% των ερωτώμενων απάντησε ότι τελείωσε τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Αττική, ενώ το 20% κατανέμεται σχεδόν ισόβαθμα στην υπόλοιπη χώρα

Εισαγωγικές πληροφορίες για το φιλαναγνωστικό προφίλ των φοιτητών του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ

- Το συντριπτικό ποσοστό των ερωτώμενων δηλαδή το 82,9% απάντησε ότι συμφωνεί περισσότερο με τη φράση «η φιλαναγνωσία είναι η αγάπη για το βιβλίο η οποία καλλιεργείται, αναπτύσσεται και προωθείται μέσα από διάφορες ενέργειες που γίνονται στην οικογένεια, στις βιβλιοθήκες, στο σχολείο», ενώ το υπόλοιπο θεωρεί ότι είναι έμφυτη και δεν καλλιεργείται από τέτοιες ενέργειες

- Σχεδόν το 70% επιθυμούσε να περάσει στο Τμήμα ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ, το οποίο ήταν μέσα στην πρώτη πεντάδα επιλογών για το 50,5% και πρώτη επιλογή για το 18,1%
- Όταν οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν τι πιστεύουν ότι έμαθαν ή ότι θα μάθουν στο Τμήμα ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ σε σχέση με τη φιλιαναγνωσία, το 61,9% (65) επέλεξε την απάντηση «*τρόπους προώθησης της φιλιαναγνωσίας στο ευρύ κοινό αλλά και τρόπους καλλιέργειας της φιλιαναγνωσίας για εμένα την ίδια/τον ίδιο*». Σε αυτό το ποσοστό μπορεί να προστεθεί και το 24,8% (26) που επέλεξε ως απάντηση αποκλειστικά τους τρόπους προώθησης της φιλιαναγνωσίας στο ευρύ κοινό
- Το 45,7% (48) απάντησε ότι έχει κάρτα μέλους σε δημόσια ή δημοτική βιβλιοθήκη ενώ το 54,3% (57) απάντησε ότι δεν έχει
- Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (σε ποσοστό 70,5%) δήλωσε ότι διαβάζει για ψυχαγωγικό σκοπό είτε με μέτρια συχνότητα, είτε πολύ συχνά, είτε συνεχώς

Οικογένεια και φιλιαναγνωσία

- Οι **γονείς** των ερωτώμενων **συνήθιζαν να τούς διαβάζουν παιδικά βιβλία** κατά την παιδική τους ηλικία, σε ποσοστό **81%**, είτε πολύ συχνά, είτε συνεχώς, είτε αρκετά
- Οι **γονείς** αποτελούσαν **αναγνωστικά πρότυπα** στην παιδική ηλικία για το συντριπτικό ποσοστό **90,6%** (92)
- Το **μορφωτικό επίπεδο των γονέων** παίζει ρόλο στη **καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας** προς τα παιδιά απαντά το **70,5%** (74)
- Η **από κοινού ανάγνωση παιδιού – γονέα** συμβάλλει στην **καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας**, είτε πολύ, είτε αρκετά είτε πάρα πολύ, απαντάει το **87,5%**
- Η **συχνότητα** με την οποία οι **γονείς διαβάζουν μαζί με τα παιδιά τους** παίζει σημαντικό ρόλο στην **καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας** θεωρεί το **76,2%** (80)
- **Επισκέψεις μαζί με τους γονείς τους σε βιβλιοθήκες** θυμάται να έκανε μόνο το **34,3%** (36)
- Η **οικογένεια και το σχολείο** έχουν **εξίσου σπουδαίο ρόλο στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας**, πιστεύει το μεγαλύτερο ποσοστό (**73,4%** (77)). Ενώ μόλις το 10% (11) απάντησε κανένα από τα δύο, καθώς η φιλιαναγνωσία είναι για τους συγκεκριμένους ερωτώμενους έμφυτη
- Το **βιοτικό επίπεδο της οικογένειας** είναι ένας **βασικός παράγοντας για την καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας** απάντησε το **82,7%** (αρκετά απάντησε το 49,5% (50), πολύ το 24,6% (26) και πάρα πολύ το 8,6% (9))
- Οι **γονείς ή οι άνθρωποι που φρόντιζαν** τους συμμετέχοντες ήταν εκείνοι που τους **βοηθούσαν στα μαθήματα** απάντησε το **96,2%** (101).

Σχολείο και φιλαναγνωσία

- Το **67,6% (71)** των ερωτώμενων συμμετείχε σε δραστηριότητες εντός του σχολείου οι οποίες συνέβαλαν στο να μάθει **να αγαπά το βιβλίο**, ενώ το 32,4% απάντησε πως όχι
- Το μισό και παραπάνω των συμμετεχόντων (**64,8%)** πιστεύει ότι ο **τόπος διαμονής** παίζει ρόλο αρκετά και πάρα πολύ στην ανάπτυξη της **φιλαναγνωσίας**
- Το συντριπτικό ποσοστό που συμφώνησε ότι η **στάση του εκπαιδευτικού έχει θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας** αρκετά, πολύ και πάρα πολύ φθάνει το **96,3% (101)**

Βιβλιοθήκες και φιλαναγνωσία

- Το μεγαλύτερο ποσοστό (**72,4% (76)**) κατά την παιδική του ηλικία **δεν συμμετείχε σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοθηκών** καθόλου ή συμμετείχε ελάχιστα. Παρόλα αυτά το **84,7% (89)** θεωρεί ότι οι **βιβλιοθήκες** αποτελούν βασικό παράγοντα **προώθησης της φιλαναγνωσίας** αρκετά πολύ και πάρα πολύ
- Το συντριπτικό ποσοστό, **91,4% (78)**, πιστεύει πολύ, αρκετά και πάρα πολύ ότι **ο γονιός από την παιδική ηλικία πρέπει να εξοικειώνει το παιδί με το χώρο της βιβλιοθήκης** και να του δίνει τα κατάλληλα εφόδια έτσι ώστε αργότερα να επιθυμεί να συνεχίσει να επισκέπτεται βιβλιοθήκες
- Το **69,5%** πιστεύει **το ευρύ κοινό χρησιμοποιεί τις βιβλιοθήκες ως χώρο μελέτης** αρκετά, πολύ και πάρα πολύ

Βιβλιοπωλεία/εκδοτικοί οίκοι και φιλαναγνωσία

- Το **57,1% (60)** **δεν συμμετείχε κατά την παιδική του ηλικία** καθόλου σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοπωλείων ή εκδοτικών οίκων και το **19% (20)** συμμετείχε ελάχιστα, παρόλο που το **69,5%** τα θεωρεί **βασικό παράγοντα προώθησης της φιλαναγνωσίας** αρκετά, πολύ και πάρα πολύ

Κεφάλαιο 5. Συζήτηση – Συμπεράσματα – Μελλοντικές επεκτάσεις

5.1 Ανακεφαλαίωση

Σκοπός της έρευνας στο πλαίσιο της παρούσας πτυχιακής εργασίας ήταν να διερευνήσει σε τί ποσοστό και με ποιους τρόπους η οικογένεια, το σχολείο και η βιβλιοθήκη ενήργησαν ή όχι υπέρ της ανάπτυξης της φιλαναγνωσίας στους φοιτητές του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ. Επιπλέον, σκοπός της έρευνας ήταν να καταγράψει τα συμπεράσματα που προέκυψαν από αυτή και να τα συγκρίνει με άλλες σχετικές μελέτες και έρευνες, ώστε να συνεισφέρει με μία εμπειριστατωμένη άποψη στην επιστημονική συζήτηση για το θέμα της φιλαναγνωσίας.

Για να απαντηθούν τα παραπάνω ερωτήματα χρησιμοποιήθηκαν οι εξής μέθοδοι έρευνας: η βιβλιογραφική επισκόπηση πηγών σχετικών με το θέμα και τα υποθέματα της πτυχιακής καθώς και η ποσοτική έρευνα μέσω ερωτηματολογίου με ερωτήσεις κλειστού τύπου. Σε σύνολο περίπου 600 ενεργών φοιτητών του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ συγκεντρώθηκαν 105 απαντήσεις, τα δεδομένα των οποίων ποσοτικοποιήθηκαν και οπτικοποιήθηκαν με τη χρήση του προγράμματος MS Excel. Μετά τη συγκέντρωση και επεξεργασία των απαντήσεων έγινε σύγκριση των αποτελεσμάτων της έρευνας με σχετικές προηγούμενες έρευνες, μελέτες και απόψεις που καταγράφηκαν κατά τη βιβλιογραφική επισκόπηση.

Συνοπτικά, τα κυριότερα ευρήματα δείχνουν πως η αγάπη για το βιβλίο, όσον αφορά την πλειοψηφία αυτών που συμμετείχαν στην έρευνα, δεν είναι έμφυτη αλλά καλλιεργείται, αναπτύσσεται και προωθείται μέσα από διάφορες στάσεις και παρεμβάσεις που λαμβάνουν χώρα τόσο στην οικογένεια και στο σχολείο όσο και στις βιβλιοθήκες.

5.2 Συζήτηση / Συμπεράσματα

- Η συντριπτική πλειοψηφία όσων συμμετείχαν στην έρευνα είναι νέοι από 18-30 ετών. Συνεπώς, τα συμπεράσματα για τον ρόλο της οικογένειας, του σχολείου και των βιβλιοθηκών και βιβλιοπωλείων υπέρ ή όχι της φιλαναγνωσίας απορρέουν κυρίως από τις απόψεις και εμπειρίες αυτής της ηλικιακής ομάδας.
- Το μισό και παραπάνω ποσοστό των ερωτώμενων είναι γυναίκες. Επομένως η παρούσα έρευνα αντικατοπτρίζει περισσότερο τις απόψεις του γυναικείου φύλου.
- Το 80% των ερωτώμενων απάντησε ότι τελείωσε τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Αττική, ενώ το 20% κατανέμεται σχεδόν ισόβαθμα στην υπόλοιπη χώρα.

Σύμφωνα με τη Μαραγκουδάκη (1994), υποτίθεται ότι αυτή η ομάδα διαθέτει περισσότερα εφόδια για την ανάπτυξη και την καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας σε σχέση με όσους απάντησαν ότι ολοκλήρωσαν τα σχολικά τους χρόνια στην επαρχία.

- Το συντριπτικό ποσοστό των ερωτώμενων δηλαδή το 82,9% απάντησε ότι συμφωνεί περισσότερο με τη φράση «η φιλιαναγνωσία είναι η αγάπη για το βιβλίο η οποία καλλιεργείται, αναπτύσσεται και προωθείται μέσα από διάφορες ενέργειες που γίνονται στην οικογένεια, στις βιβλιοθήκες, στο σχολείο», ενώ το υπόλοιπο θεωρεί ότι είναι έμφυτη και δεν καλλιεργείται από τέτοιες ενέργειες. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται και από την Αγγελοπούλου (1994), η οποία αναφέρει ότι πράγματι στην ανάπτυξη της φιλιαναγνωσίας σημαντικό ρόλο παίζουν η οικογένεια, το σχολείο και οι βιβλιοθήκες.
- Σχεδόν το 70% επιθυμούσε να περάσει στο Τμήμα ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ, το οποίο ήταν μέσα στην πρώτη πεντάδα επιλογών για το 50,5% και πρώτη επιλογή για το 18,1%. Η υψηλή θέση του Τμήματος στις επιλογές των φοιτητών προφανώς δηλώνει και αντίστοιχες υψηλές προσδοκίες για παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης και ακολούθως για επαγγελματική αποκατάσταση. Καθώς ένα ποσοστό των μελλοντικών αποφοίτων του Τμήματος είναι πιθανόν να απασχοληθεί σε θέσεις εργασίας που αφορούν στην προώθηση της φιλιαναγνωσίας και δεδομένου του υψηλού ποσοστού προτίμησης για το Τμήμα, μεταξύ των σημερινών φοιτητών του, θα μπορούσαμε να πούμε ότι το αντικείμενο καλλιέργειας και προώθησης της φιλιαναγνωσίας πρέπει να υπάρχει υποχρεωτικά στο πρόγραμμα σπουδών.
- Όταν οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν τι πιστεύουν ότι έμαθαν ή ότι θα μάθουν στο Τμήμα ΑΒ&ΣΠ του ΠαΔΑ σε σχέση με τη φιλιαναγνωσία, το 61,9% (65) επέλεξε την απάντηση τρόπους προώθησης της φιλιαναγνωσίας στο ευρύ κοινό αλλά και τρόπους καλλιέργειας της φιλιαναγνωσίας για εμένα την ίδια/τον ίδιο. Αν σε αυτό το ποσοστό προστεθεί και το 24,8% (26) που επέλεξε ως απάντηση αποκλειστικά τους τρόπους προώθησης της φιλιαναγνωσίας στο ευρύ κοινό, τότε συμπεραίνουμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων ενδιαφέρεται σε μεγάλο βαθμό να λάβει εκπαίδευση προσανατολισμένη σε πρακτικές προώθησης της φιλιαναγνωσίας.
- Το 45,7% (48) απάντησε ότι έχει κάρτα μέλους σε δημόσια ή δημοτική βιβλιοθήκη ενώ το 54,3% (57) απάντησε ότι δεν έχει. Το να είναι κανείς μέλος σε δημόσια/δημοτική βιβλιοθήκη συνδέεται στενότερα με την αγάπη για το βιβλίο απ' ότι για παράδειγμα με το να είναι μέλος σε ακαδημαϊκή/ερευνητική βιβλιοθήκη, καθώς οι δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες στη χώρα μας αλλά και παγκοσμίως

βασίζουν τις συλλογές τους κυρίως σε έργα «φαντασίας» (π.χ. λογοτεχνία, κλπ.). Συνεπώς το μισό περίπου ποσοστό φαίνεται ότι αγαπά το βιβλίο.

- Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (σε ποσοστό 70,5%) δήλωσε ότι διαβάζει για ψυχαγωγικό σκοπό είτε με μέτρια συχνότητα, είτε πολύ συχνά, είτε συνεχώς. Όπως αναφέρει και η Αγγελοπούλου (1994) σημαντικός παράγοντας στην ανάπτυξη και στην καλλιέργεια της φιλιανγνωσίας είναι η ανάγνωση για το παιδί να έχει ψυχαγωγικό χαρακτήρα και όχι υποχρεωτικό, δηλαδή να αποτελεί μία ώρα ελευθερίας και χαλάρωσης. Συνεπώς οι πιθανές θετικές εμπειρίες της ανάγνωσης κατά την παιδική τους ηλικία μπορεί να είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους οι νέες 18-30 ετών, κυρίως γυναίκες του Τμήματος, εξακολουθούν να διαβάζουν με σκοπό την ψυχαγωγία.
- Οι γονείς των ερωτώμενων συνήθιζαν να τους διαβάζουν παιδικά βιβλία κατά την παιδική τους ηλικία, σε ποσοστό 81%, είτε πολύ συχνά, είτε συνεχώς, είτε αρκετά. Όπως αναφέρει η Καρπόζηλου (1994) «η αφήγηση, η ανάλυση μιας εικόνας σε ένα παιδικό βιβλίο, η συζήτηση με το παιδί, μια ζεστή αγκαλιά του γονιού καθώς αφηγείται μια ιστορία στον μικρό αναγνώστη συμβάλλουν στην ενίσχυση της πνευματικής, αναγνωστικής και γλωσσικής του ανάπτυξης». Συνεπώς, συμπεραίνουμε το γεγονός ότι η συνήθεια των γονέων να διαβάζουν στα παιδιά από την παιδική ηλικία παιδικά βιβλία ενισχύει την αγάπη τους για το βιβλίο καθώς μαθαίνουν να καλλιεργούν τη φιλιανγνωσία.
- Το συντριπτικό ποσοστό (90,6% (92)) συμφωνεί ότι οι γονείς τους αποτελούσαν αναγνωστικά πρότυπα στην παιδική ηλικία. Όπως αναφέρεται και στην προηγούμενη ερώτηση σχετικά με το αν η οι γονείς διάβαζαν παιδικά βιβλία στα παιδιά είδαμε ότι το ποσοστό που συμφωνούσε σε αυτό ήταν το 81%. Επομένως βλέπουμε ότι οι γονείς παίζουν σημαντικό ρόλο στο να εμφυσήσουν στα παιδιά τους την αγάπη για το βιβλίο.
- Το μορφωτικό επίπεδο των γονέων παίζει ρόλο στη καλλιέργεια της φιλιανγνωσίας προς τα παιδιά απαντά το 70,5% (74). Όπως αναφέρει η Κωρωναίου (1992) τα παιδιά ηλικίας 11-13 χρονών που δε διάβαζαν προέρχονταν από αγροτικές οικογένειες ή οι γονείς τους δεν είχαν ολοκληρώσει την εκπαίδευση τους παρά μόνο μέχρι το Δημοτικό. Από την άλλη, τα παιδιά που διάβαζαν περισσότερο προέρχονταν από οικογένειες μεσαίας ή ανώτερης αστικής τάξης καθώς οι γονείς τους είχαν καλύτερο μορφωτικό επίπεδο και είχαν τελειώσει τουλάχιστον τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ακόμα, όπως αναφέρουν οι Stacey Storch Bracken & Janet E. Fischel, (2008) η

μόρφωση του γονέα έχει άμεση σχέση με το ενδιαφέρον που θα δημιουργηθεί στο ίδιο το παιδί από την παιδική ηλικία για την από κοινού ανάγνωση.

- Αν προσθέσουμε τις απαντήσεις των ερωτηθέντων που συμφωνούν, είτε πολύ, είτε αρκετά είτε πάρα πολύ, ότι η από κοινού ανάγνωση παιδιού – γονέα συμβάλλει στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας, φτάνουμε στο ποσοστό του 87,5%. Με αυτό το συμπέρασμα συμφωνούν και οι Stacey Storch Bracken & Janet E. Fischel, (2008) που αναφέρουν ότι η από κοινού ανάγνωση έχει μεγάλη σημασία καθώς όταν ξεκινάει από τα πρώιμα στάδια της παιδικής ηλικίας το παιδί καταφέρνει να αναπτύξει και να καλλιεργήσει τη φιλιαναγνωσία.
- Η συχνότητα με την οποία οι γονείς διαβάζουν μαζί με τα παιδιά τους παίζει σημαντικό ρόλο στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας θεωρεί το 76,2% (80). Η συχνότητα παίζει λοιπόν σημαντικό ρόλο, καθώς όπως αναφέρθηκε παραπάνω έχει άμεση σχέση με το ενδιαφέρον που θα δημιουργηθεί στο ίδιο το παιδί για την ανάγνωση από την παιδική ηλικία. Ειδικότερα, σε μία σχετική έρευνα που έγινε στις ΗΠΑ το 1995, φάνηκε ότι η συχνότητα εξαρτάται από ποικίλες παραμέτρους όπως η εθνικότητα, το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας αλλά και τη γλώσσα που μιλούσαν μέσα στο σπίτι (Donald J., William S., 1995).
- Επισκέψεις μαζί με τους γονείς τους σε βιβλιοθήκες θυμάται να έκανε μόνο το 34,3% (36).
- Το μεγαλύτερο ποσοστό 73,4% (77) πιστεύει ότι η οικογένεια και το σχολείο έχουν εξίσου σπουδαίο ρόλο στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας. Ενώ μόλις το 10% (11) απάντησε κανένα από τα δύο, καθώς η φιλιαναγνωσία είναι για τους συγκεκριμένους ερωτώμενους έμφυτη. Με βάση τον Μαλαφάντη (2005) έχει αποδειχθεί ότι η συζήτηση και η ανάλυση ενός βιβλίου γίνεται σε μεγαλύτερο βαθμό από τους γονείς παρά από τους δασκάλους ή από τους συμμαθητές μεταξύ τους. Ακόμα, όπως αναφέρεται στη βιβλιογραφία σε σχετικές μελέτες που έχουν γίνει τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, η αναγνωστική ικανότητα του παιδιού επηρεάζεται άμεσα από το διαθέσιμο υλικό που υπάρχει μέσα στο σπίτι, την εμπύχωση του γονιού προς τα παιδιά και φυσικά στο χρόνο που διαθέτουν οι ίδιοι για να διαβάζουν μαζί με το παιδί. Συνεπώς σε αυτή την ερώτηση τα αποτελέσματα συμφωνούν με τη βιβλιογραφία μόνο κατά 11,4%.
- Το βιοτικό επίπεδο της οικογένειας είναι ένας βασικός παράγοντας για την καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας απάντησε το 82,7% (αρκετά απάντησε το 49,5% (50), πολύ το 24,6% (26) και πάρα πολύ το 8,6% (9)). Επομένως, το συνολικό ποσοστό που

θεωρούν ότι έχει σπουδαίο ρόλο το βιοτικό επίπεδο της οικογένειας είναι 82,7% (85). Όπως αναφέρει η Μαραγκουδάκη (2004) διάφορες μελέτες έδειξαν ότι η φιλιαναγνωσία έχει άμεση σχέση με την κοινωνικοοικονομική προέλευση καθώς και με τον τόπο διαμονής αφού επηρεάζει άμεσα την επίδοση του παιδιού στο σχολείο.

- Στην ένατη ερώτηση οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν στην παιδική τους ηλικία, οι γονείς ή οι άνθρωποι που τους φρόντιζαν ήταν εκείνοι που τους βοηθούσαν στα μαθήματα. Το 96,2% (101) απάντησε ναι, ενώ το 3,8% (4) όχι. Όπως αναφέρει ο Anderson (1994) «το οικογενειακό περιβάλλον δύναται να έχει το ρόλο του «πρώτου δασκάλου», καθώς οι ίδιοι οι γονείς είναι εκείνοι που το βοηθούν να διαβάσει τα πρώτα του μαθήματα, να αποκτήσει την οικειότητα που χρειάζεται πριν και μετά την είσοδο του στο σχολείο». Επομένως, καταλαβαίνουμε ότι οι γονείς αποτελούν αναγνωστικά πρότυπα στην αρχή της αναγνωστικής διαπαιδαγώγησης ενός παιδιού.
- Το 67,6% (71) των ερωτώμενων απάντησε ότι συμμετείχε σε δραστηριότητες εντός του σχολείου οι οποίες συνέβαλαν στο να μάθει να αγαπά το βιβλίο, ενώ το 32,4% απάντησε πως όχι. Όπως αναφέρεται στο Cardet (2009) «ο δάσκαλος είναι εκείνος που θα δημιουργήσει στους μαθητές την αίσθηση του «ανήκειν» δηλαδή, να αισθανθεί το παιδί ότι είναι μέλος μιας αναγνωστικής κοινότητας γενικότερα και έχει την ευκαιρία να συζητάει με τους υπόλοιπους αναγνώστες».
- Το μισό και παραπάνω των συμμετεχόντων (64,8%) πιστεύει ότι ο τόπος διαμονής παίζει ρόλο αρκετά και πάρα πολύ στην ανάπτυξη της φιλιαναγνωσίας. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω με βάση την Μαραγκουδάκη (2004) παρόμοιες έρευνες έδειξαν ότι η φιλιαναγνωσία έχει άμεση σχέση με τον τόπο διαμονής και επηρεάζει άμεσα την επίδοση του παιδιού στο σχολείο. Όπως αναφέρει η Μαραγκουδάκη (1994) τα παιδιά που ζουν και πηγαίνουν σχολείο σε πιο κλειστές κοινωνίες δεν έχουν όλα τα εφόδια που χρειάζονται για να ενισχύσουν τη φιλιαναγνωσία, καθώς τα παιδιά που μένουν σε πόλεις μπορούν να ενισχύσουν τη σχέση τους με τη φιλιαναγνωσία καθώς υπάρχει η δυνατότητα άφθονου υλικού.
- Το συντριπτικό ποσοστό που συμφώνησε ότι η στάση του εκπαιδευτικού έχει θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη της φιλιαναγνωσίας αρκετά, πολύ και πάρα πολύ φθάνει το 96,3% (101). Όπως αναφέρει η Γκίβαλου (1994) ο ρόλος του δασκάλου συνδέεται άρρηκτα με την ανάπτυξη της φιλιαναγνωσίας ενός παιδιού καθώς λειτουργεί σαν μεσολαβητής ανάμεσα στο παιδί και το βιβλίο και βοηθά να συγκροτηθεί η προσωπικότητά του, να καλλιεργηθεί ή έκφραση του και να εμπλουτιστούν οι γνώσεις του.

- Το μεγαλύτερο ποσοστό (72,4% (76)) κατά την παιδική του ηλικία δεν συμμετείχε σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοθηκών καθόλου ή συμμετείχε ελάχιστα. Παρόλα αυτά το 84,7% (89) θεωρεί ότι οι βιβλιοθήκες αποτελούν βασικό παράγοντα προώθησης της φιλαναγνωσίας αρκετά πολύ και πάρα πολύ
- Για να ερμηνευτούν αυτά τα αντιφατικά ποσοστά ίσως θα μπορούσαμε να καταθέσουμε τον εξής συλλογισμό: παρόλο που το μισό και παραπάνω των συμμετεχόντων (64,8%) πιστεύει ότι ο τόπος διαμονής παίζει ρόλο αρκετά και πάρα πολύ στην ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας, προφανώς γιατί όπως εξηγεί η Μαραγκιουδάκη (1994) τα παιδιά που ζουν και πηγαίνουν σχολείο σε πιο κλειστές κοινωνίες δεν έχουν όλα τα εφόδια που χρειάζονται για να ενισχύσουν τη φιλαναγνωσία και παρόλο που το 80% των ερωτώμενων απάντησε ότι τελείωσε τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Αττική φαίνεται ότι τα εφόδια, που τούς προσφέρθηκαν, δηλαδή ίσως καλύτερα εξοπλισμένο σχολείο και σίγουρα μεγαλύτερος αριθμός βιβλιοθηκών μάλλον δεν αξιοποιήθηκαν καταλλήλως. Αυτό είναι ένα θέμα που μπορεί να διερευνηθεί περαιτέρω. Δηλαδή κατά πόσο έπαιξε ρόλο η κουλτούρα της οικογένειας όχι σε σχέση με τη φιλαναγνωσία αλλά σε σχέση με τη βιβλιοθήκη, το θετικό κλίμα στο σχολείο σε σχέση με τη βιβλιοθήκη αλλά και αν οι ίδιες οι βιβλιοθήκες οργάνωναν και προωθούσαν επικοινωνιακά δράσεις υπέρ της φιλαναγνωσίας για παιδιά.
- Το συντριπτικό ποσοστό, 91,4% (78), πιστεύει πολύ, αρκετά και πάρα πολύ ότι ο γονιός από την παιδική ηλικία πρέπει να εξοικειώνει το παιδί με το χώρο της βιβλιοθήκης και να του δίνει τα κατάλληλα εφόδια έτσι ώστε αργότερα να επιθυμεί να συνεχίσει να επισκέπτεται βιβλιοθήκες. Ωστόσο όπως είδαμε νωρίτερα επισκέψεις μαζί με τους γονείς τους σε βιβλιοθήκες θυμάται να έκανε μόνο το 34,3% (36). Και πάλι μένει να διερευνηθεί αν αυτή η διαφορά στα ποσοστά οφείλεται στην κουλτούρα της οικογένειας για τη βιβλιοθήκη, στην ουσιαστική αλλά και επικοινωνιακή πολιτική των βιβλιοθηκών υπέρ της προώθησης της φιλαναγνωσίας, ή και στα δύο, ή ακόμη και σε άλλους παράγοντες.
- Το 69,5% πιστεύει το ευρύ κοινό χρησιμοποιεί τις βιβλιοθήκες ως χώρο μελέτης αρκετά, πολύ και πάρα πολύ. Αυτή η ερώτηση προσπάθησε να διερευνήσει κατά πόσο η βιβλιοθήκη αποτελεί για το ευρύ κοινό, χώρο μελέτης. Η λέξη μελέτη σε ένα πρώτο επίπεδο ερμηνείας είναι διαφορετική αν όχι αντίθετη από τη φιλαναγνωσία όσον αφορά την εμπειρία της ανάγνωσης. Η μελέτη παραπέμπει μάλλον σε μία συστηματική ή και κοπιαστική προσπάθεια ενώ η φιλαναγνωσία παραπέμπει κυρίως

στην ανάγνωση για απόλαυση. Το γεγονός λοιπόν ότι σχεδόν το 70% των ερωτώμενων θεωρεί πως οι βιβλιοθήκες αποτελούν για το ευρύ κοινό χώρο μελέτης ίσως εξηγεί εν μέρει γιατί οι ερωτώμενοι δεν θυμούνται να κάνουν επισκέψεις μαζί με τους γονείς τους σε βιβλιοθήκες παρά μόνο σε ποσοστό 34,3% (36). Πιθανώς το άλλο σχεδόν 70% των γονέων να αποτελεί το ευρύ κοινό που θεωρεί τις βιβλιοθήκες χώρο μελέτης. Ωστόσο, το να θεωρεί κανείς τη βιβλιοθήκη χώρο μελέτης δεν αποκλείει την άποψη να τη θεωρεί και χώρο δράσης υπέρ της φιλαναγνωσίας, όπως εξάλλου φάνηκε και νωρίτερα από το 84,7%. Στην πράξη όμως, το 84,7% των ερωτώμενων που θεωρούν την βιβλιοθήκη ένα σημαντικό παράγοντα προώθησης της φιλαναγνωσίας, είναι ενήλικες και επιπλέον φοιτητές του Τμήματος ΒΑ&ΣΠ, το οποίο μάλιστα θεωρεί σχεδόν στο ίδιο ποσοστό, 86,7%, ότι θα μάθει ή έμαθε τρόπους προώθησης της φιλαναγνωσίας στο ευρύ κοινό. Ενώ το σχεδόν 70% που δεν επισκεπτόταν με τους γονείς τους τις βιβλιοθήκες είναι σχεδόν ίσο με το ποσοστό που θεωρεί ότι το ευρύ κοινό χρησιμοποιεί τις βιβλιοθήκες ως χώρο μελέτης. Συνεπώς, θα μπορούσαμε να αποδώσουμε αυτή την αντίληψη κυρίως στην κουλτούρα της οικογένειας

- Το 57,1% (60) δεν συμμετείχε κατά την παιδική του ηλικία καθόλου σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοπωλείων ή εκδοτικών οίκων και το 19% (20) συμμετείχε ελάχιστα, παρόλο που το 69,5% τα θεωρεί βασικό παράγοντα προώθησης της φιλαναγνωσίας αρκετά, πολύ και πάρα πολύ
- Τα παραπάνω ποσοστά φανερώνουν την ίδια τάση με τα ποσοστά σε δύο προηγούμενες όμοιες ερωτήσεις για τις βιβλιοθήκες, όπου θυμίζουμε ότι 72,4% (76) κατά την παιδική του ηλικία δεν συμμετείχε σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοθηκών καθόλου ή συμμετείχε ελάχιστα, παρόλο που το 84,7% (89) θεωρεί ότι οι βιβλιοθήκες αποτελούν βασικό παράγοντα προώθησης της φιλαναγνωσίας αρκετά πολύ και πάρα πολύ. Από αυτή τη σύγκριση συμπεραίνουμε ότι οι βιβλιοθήκες θεωρούνται βασικός παράγοντας στην προώθηση της φιλαναγνωσίας κατά 15,2% περισσότερο από τα βιβλιοπωλεία και τους εκδοτικούς οίκους. Ωστόσο, τα ποσοστά που δεν συμμετείχαν σε φιλαναγνωστικές δράσεις καθόλου ή συμμετείχαν ελάχιστα, είναι παρόμοια τόσο για τις βιβλιοθήκες, 76,1% (80) όσο και για τα βιβλιοπωλεία και εκδοτικούς οίκους 72,4% (76).

5.3 Αξιοποίηση / Πρακτικές προεκτάσεις της έρευνας

Λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα της πτυχιακής εργασίας, αυτά θα μπορούσαν να αποτελέσουν το κίνητρο για την εφαρμογή νέων τρόπων προώθησης της φιλαναγνωσίας.

Θα μπορούσε να αναπτυχθεί μία μελέτη επί του παρόντος θέματος, η οποία θα διεξαγάγει μία έρευνα ποιοτικής φύσεως με τη μορφή συνεντεύξεων που θα απευθύνονται στους μελλοντικούς συμμετέχοντες. Με αυτόν τον τρόπο, θα υπάρχει ποικιλομορφία στα δεδομένα που θα έχουν προκύψει από τα αποτελέσματα των ερευνών, ποιοτικών και ποσοτικών, όσον αφορά την προώθηση και την καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας. Επιπλέον, θα δίνεται η δυνατότητα σύγκρισης μεταξύ των αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων της παρούσας πτυχιακής και των νέων ερευνών. Με αυτόν τον τρόπο, θα επιτευχθεί μία αποδοτικότερη διερεύνηση στο παρόν θέμα.

5.4 Μελλοντικές επεκτάσεις / Πρακτικές Προεκτάσεις της Έρευνας

Στο παρόν υπο-κεφάλαιο, καταγράφονται οι προτάσεις για την ανάπτυξη νέων πρακτικών και κατ' επέκταση τη διεξαγωγή μελλοντικών ερευνών, οι οποίες θα μελετήσουν με την αρωγή της παρούσας εργασίας το θέμα της φιλαναγνωσίας.

Ξεκινώντας προτείνεται η γνωριμία των αναγνώστων με συγγραφείς είτε στη βιβλιοθήκη είτε σε άλλους χώρους, και η προώθηση της μεταξύ τους συνεργασίας για δημιουργικές δραστηριότητες, όπως εκθέσεις ζωγραφικής, κεραμικής και κατασκευών, φωτογραφίας, καθώς και παρουσιάσεις θεατρικών ή/και μουσικών δρωμένων που αντλούν έμπνευση από τα έργα τους.

Ακόμα, η παρουσία και η συμμετοχή του αναγνώστη στην επιλογή βιβλίων για τον εμπλουτισμό της συλλογής της βιβλιοθήκης (με βιβλιο-προτάσεις εκ μέρους του αναγνώστη μέσα από έντυπες ή /και ηλεκτρονικές φόρμες).

Ένας ακόμα τρόπος για την ανάπτυξη και την προώθηση της φιλαναγνωσίας είναι η γραπτή ή διαδικτυακή επικοινωνία ανάμεσα σε αναγνώστες και συγγραφείς.

Τέλος, ένας τρόπος προώθησης της φιλαναγνωσίας είναι οι λέσχες ανάγνωσης, δηλαδή ομάδες αναγνώστων όπου λαμβάνουν χώρα είτε σε μία βιβλιοθήκη, είτε σε ένα καφέ, με κοινό σκοπό την ανάγνωση κάποιου αναγνώσματος και έπειτα αναλύουν τις σκέψεις τους, τις απορίες τους, τους προβληματισμούς τους, τις γνώσεις τους και τις ιδέες τους.

Ακόμα οι λέσχες ανάγνωσης συχνά γίνονται με την παρουσία του ίδιου του συγγραφέα παρουσιάζοντας το ίδιο το βιβλίο του. Έπειτα από μία από κοινού ανάγνωση ενός βιβλίου και με τη βοήθεια του ίδιου του συγγραφέα, οι αναγνώστες μπορούν, να σκεφτούν και να συζητήσουν οποιαδήποτε απορία έχουν με τον ίδιο τον συγγραφέα.

Επιπλέον, μπορούν να διοργανώνονται διάφορα φιλιαναγνωστικά φεστιβάλ με επίκεντρο τον ίδιο τον αναγνώστη.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Anderson, R. (1994). Πώς να δημιουργήσουμε ένα έθνος από αναγνώστες. Από την ψυχολογία της ανάγνωσης στην εκπαιδευτική πρακτική. επιμ. Στέλλα Βοσνιάδου Αθήνα: Gutenberg.

Cardet, Δέσμη (2009). «ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ;» Έρευνα για τα αναγνωστικά κίνητρα, στάσεις, συνήθειες και συμπεριφορές των μαθητών του δημοτικού σχολείου και ανάπτυξη προγράμματος για προώθηση της φιλαναγνωσίας [Π22 - Οδηγός για Προώθηση της Φιλαναγνωσίας και \(paperzz.com\)](#)

Creswell, W. J. (2016). Η έρευνα στην Εκπαίδευση. Σχεδιασμός, Διεξαγωγή και Αξιολόγηση Ποσοτικής και Ποιοτικής Έρευνας (2η ελλ. έκδ.). Χ. Τσορμπατζούδης (επιμ.), Αθήνα: Ίων.

Donald J., William S. (1995). «Who reads to young children?: Identifying predictors of family reading activities», Πανεπιστήμιο Rutgers, Η.Π.Α. [Πρόσβαση στις 21/4/2020].

Gambrell, Linda B. (1996). "Creating classroom cultures that foster motivation". The Reading Teacher, 50(1), 14-25

Holland, N. (1975). Readers' Reading, New Haven, CT, 113-114 <http://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/17257#page/1/mode/2up>].

Markidis K. (2011). «Social literacy in school contexts: concepts and research instruments». Report for the National Book Center of Greece. Athens

Neuman, S.B., Koh S., & Dwyer, J. (2008). «CHELLO: The Reader development. In: Elkin, J., Birdi, B. and Denham, D, (eds.) Reading and Reader Development: The Pleasure of Reading. Facet Publishing , London , pp. 30-58. ISBN 9781856044677

Sillamy, N. (1983). Dictionnaire usuel de psychologie. Bordas

Stacey S. B. & Janet E. (2008). «Family Reading Behavior and Early Literacy Skills in Preschool Children From Low-Income Backgrounds», *State University of New York at Stony Brook*. [Πρόσβαση στις 21/4/2020 <https://www.tandfonline.com/loi/heed20>]

Αγγελοπούλου, Β. (1994). «Εισαγωγή» στο Αγγελοπούλου, Βίτω & Ι.Ν. Βασιλαράκης (επιμ.) *Φιλαναγνωσία και Παιδική Λογοτεχνία: εισηγήσεις στο 5^ο Σεμινάριο του Κύκλου Παιδικού Βιβλίου*. Αθήνα: Δελφίνοι, 11-67

Γκίβαλου, Α. (1994). Ο δάσκαλος ανάμεσα στο παιδί και το βιβλίο

Δελώνης, Α. (1990). Ελληνική Παιδική Λογοτεχνία, 1835-1985. Από τις πρώτες ρίζες μέχρι σήμερα. Αθήνα: Ηράκλειτος

Δημητρόπουλος, Ε. (1994). Εισαγωγή στη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας. Αθήνα: Έλλην

Ερευνητικό πρόγραμμα των μετεκπαιδευομένων εκπαιδευτικών: Γιαπανίδου, Ελευθερία, Δρακάκη Ελπίδα, Ζανίδου-Σαουλίδου Κωνσταντινιάμ Ιερεμιάδου Φωτεινή, Παπανικολάου Ελένη, Πούλου Ζαχαρούλα. Επιβλέπουσα: Βενετία Αποστολίδου (2012). *Δράσεις προώθησης της Φιλαναγνωσίας σε εξωσχολικά περιβάλλοντα. Καταγραφή-Αξιολόγηση-Πρόταση.* Θεσσαλονίκη: Διδασκαλείο «Δημήτρης Γληνός»

Ζαφειρίου, Γ. (2008). Σημειώσεις από μάθημα Μέθοδοι Έρευνας Σίνδος: ΤΕΙΘ

Ιωσηφίδης Θ. (2003). Εισαγωγή στην ανάλυση δεδομένων ποιοτικής κοινωνικής έρευνας., Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 2003

Καρακίτσιος, Α. (2012). "Φιλαναγνωσία: εδώ είναι το ταξίδι", Αθήνα: Ψυχογιός

Καρπόζηλου, Μ. (1994). Το παιδί στην χώρα των βιβλίων. Αθήνα: Καστανιώτης

Κατσίκη Α. (2008). Καλογήρου Τ., Χαλκιαδάκη Α., Φιλαναγνωσία και Σχολείο, Αθήνα: Πατάκης

Κατσίκη Ά. (1995). από την εισαγωγή του συλλογικού τόμου Παιδική λογοτεχνία: θεωρία και πράξη (α' τόμος), Αθήνα: Καστανιώτης.

Κατσίκη, Ά. Πολίτης, Δ., Χαλκιαδάκη Α., Τσιαμπάση, Φ. (2011). «Καλλιεργείται η αγάπη για το διάβασμα; Τόποι ανάγνωσης και τρόποι. εκπαίδευσης», Κοινωφελές Ίδρυμα Ιωάννη Σ.Λάτση - Μελέτες

Κουλικούρδη, Α. (2009). Πληροφοριακή Συμπεριφορά και οι Υποστηρικτικές Τεχνολογίες σε περιβάλλον Βιβλιοθηκών

Κωρωναίου, Αλ. (1992). Νέοι και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Αθήνα: Οδυσσεάς

Λεξικό της κοινής νεοελληνικής http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=

Μαλαφάντης, Κ. (2004). Το παιδί και η ανάγνωση. Στάσεις Προτιμήσεις, Συνήθειες, Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα.

Μαλαφάντης, Κ. (2005). Το παιδί και η ανάγνωση, Στάσεις, Προτιμήσεις, Συνήθειες. Αθήνα: Γρηγόρη.

Μαλαφάντης, Κ. (2008). «Η πολυδιάστατη φύση του αναγνωστικούκινήτρου μέσα από το λόγο των μαθητών Στ' δημοτικού» στο Κατσίκη Ά. & Καλογήρου Τ. & Χαλκιαδάκη Α., (επιμ.) Φιλαναγνωσία και σχολείο. Αθήνα: Πατάκης, 107-122.

Μαραγκουδάκη, Ε. (1994). «Σχολικός χρόνος, Ελεύθερος χρόνος και

Μελιγκάνη, Ε. (2012). «Οι σχολικές βιβλιοθήκες του ΕΠΕΑΕΚ και η συμβολή τους στην ενίσχυση της φιλιαναγνωσίας: μια μελέτη περίπτωσης», Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. [Πρόσβαση στις 21/4/2020 <http://ikee.lib.auth.gr/record/131989/files/GRI-2013-10604.pdf>]

Μονιάρου Β. (2009). Η επιστήμη της πληροφόρησης ως τομέας σπουδών: Κοινωνικό-πολιτισμικές επιρροές στις εκπαιδευτικές επιλογές και τις διαδρομές των φοιτητών των Τμημάτων Βιβλιοθηκονομίας και Πληροφόρησης. Διδακτορική διατριβή, Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Μπάκου, Κ. (2013). «Καλλιέργεια και ενίσχυση φιλιαναγνωσίας στο Δημοτικό σχολείο», Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. [Πρόσβαση στις 21/4/2020 <https://olympias.lib.uoi.gr/jspui/handle/123456789/1098>]

Παπαδάτος Γ. (2009). Παιδικό βιβλίο και φιλιαναγνωσία, θεωρητικές αναφορές και προσεγγίσεις –Δραστηριότητες, Πατάκης, Αθήνα.

Παπαδάτος, Γ.Σ. (2009). Παιδικό βιβλίο και φιλιαναγνωσία: Θεωρητικές

Παρασκευόπουλος Ι. (1993). Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας. Αθήνα:χ.ε

Ποσλανιέκ, Κ. (1991). Να δώσουμε στα παιδιά την όρεξη για διάβασμα.

Ρόντος Κ. & Παπάνης Ε. (2006). «Στατιστική Έρευνα», Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα

Σταματάκη, Ζ. (2019). : «Φιλιαναγνωσία και Δημιουργική Γραφή Εφαρμογή σε μια Ε (Πέμπτη) τάξη Δημοτικού Σχολείου», Πανεπιστήμιο Αιγαίου. <https://hellenicus.lib.aegean.gr>

«Φιλιαναγνωσία» στο Φιλιαναγνωσία και Παιδική Λογοτεχνία: Εισηγήσεις στο 5^ο Σεμινάριο του Κύκλου Παιδικού Βιβλίου. Αθήνα: Δελφίни, 45-15

Παράρτημα Ι – Ερωτήσεις έρευνας

Το φιλαναγνωστικό προφίλ των φοιτητών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του ΠαΔΑ: διερεύνηση των παραγόντων επίδρασης

Ενότητα 1 – Εισαγωγικό κείμενο

Σας προσκαλούμε να συνεισφέρετε στην συμπλήρωση του ερωτηματολογίου που εξετάζει σε τί ποσοστό και με ποιους τρόπους διάφοροι παράγοντες όπως η οικογένεια, το σχολείο και η βιβλιοθήκη ενήργησαν ή όχι υπέρ της ανάπτυξης της φιλαναγνωσίας σε εσάς ως ενεργούς φοιτητές του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφορίας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Η έρευνα διενεργείται στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας της φοιτήτριας Αφροδίτης Κοκκαλιάρη με επιβλέπουσα καθηγήτρια την κα Αγγελική Αντωνίου. Η συμβολή σας είναι ιδιαίτερα σημαντική για την συλλογή των δεδομένων. Πρωτίστως, η πρόθεσή σας να συμμετάσχετε συμβάλλει στην ανάπτυξη του τομέα της φιλαναγνωσίας καθώς με βάση τα συμπεράσματα που θα προκύψουν από την έρευνα θα προταθούν τρόποι καλλιέργειας της φιλαναγνωσίας ώστε οι φοιτητές του Τμήματος ΑΒ&ΣΠ να είναι ικανοί να την προωθήσουν και οι ίδιοι κατά τη διάρκεια του επαγγελματικού τους βίου. Μάλιστα η έρευνα δύναται να αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού για πιθανή ενσωμάτωση αυτών των τρόπων στο πρόγραμμα σπουδών του παραπάνω Τμήματος. Δευτερευόντως, με την προσφορά σας συντείνετε στην αποφοίτηση μου. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι ανώνυμη και αποτελείται από 7 ενότητες και 27 ερωτήσεις συνολικά και τα δεδομένα θα διατηρηθούν για 6 μήνες.

Δεν πρέπει να συμμετάσχετε, εάν δεν επιθυμείτε ή εάν έχετε οποιουσδήποτε ενδοιασμούς αφορούν την συμμετοχή σας στο πρόγραμμα. Είστε ελεύθεροι να αποχωρήσετε οποιαδήποτε στιγμή εσείς επιθυμείτε χωρίς καμία συνέπεια. Παράπονα ή καταγγελίες Για οποιαδήποτε παράπονα ή καταγγελίες σχετικά με τη διεξαγωγή της έρευνας και με τη διαχείριση των προσωπικών σας δεδομένων μπορείτε να απευθυνθείτε στην ερευνητική ομάδα, δηλαδή στη φοιτήτρια Αφροδίτη Κοκκαλιάρη (email: lb14069@uniwa.gr) και την επιβλέπουσα της πτυχιακής, επίκουρη καθηγήτρια Αγγελική Αντωνίου (email: angelant@uniwa.gr).

Σε περίπτωση μη επίλυσης του προβλήματός σας μπορείτε να απευθυνθείτε στην Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, συμπληρώνοντας το σχετικό έντυπο που βρίσκεται στην ιστοσελίδα αυτής (complaints@dpa.gr). Το ερωτηματολόγιο έχει εγκριθεί από την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του ΠΑΔΑ (αρ.εγκ. θα δοθεί ο αριθμός έγκρισης).

Μάιος, 2022 Αθήνα.

- Ενημερώθηκα για τον σκοπό της έρευνας, η οποία είναι ανώνυμη και επιθυμώ να δηλώσω τη συναίνεσή μου.

Ενότητα 2 - Δημογραφικά στοιχεία

1. Ηλικιακή ομάδα *

18-22
23-30
31 και άνω
Δεν απαντώ

2. Φύλο *

Άρρεν
Θήλυ
Δεν απαντώ

3. Αστική περιφέρεια στην οποία ολοκλήρωσα τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση *

Επιλέξτε:

Περιφέρεια Αττικής
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας
Περιφέρεια Ηπείρου
Περιφέρεια Θεσσαλίας
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
Περιφέρεια Κρήτης
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου
Περιφέρεια Πελοποννήσου
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος
Δεν απαντώ

Ενότητα 3 - Εισαγωγικές ερωτήσεις

4. Σε ποια θέση θα τοποθετούσατε Το Τμήμα Αρχιαιολογίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του ΠαΔΑ, ως προς την επιλογή σας για εισαγωγή σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης; *

Πρώτη επιλογή μου
Μέσα στην πρώτη πεντάδα επιλογών μου
Μετά από την πέμπτη επιλογή μου
Στις τελευταίες επιλογές μου

5. Ποια από τις παρακάτω φράσεις ταιριάζει περισσότερο με τη προσωπική σας άποψη σχετικά με τη φιλαναγνωσία: *

Η φιλαναγνωσία είναι η αγάπη για το βιβλίο η οποία καλλιεργείται, αναπτύσσεται και προωθείται μέσα από διάφορες ενέργειες που γίνονται στην οικογένεια, στις βιβλιοθήκες, στο σχολείο κλπ.

Η φιλαναγνωσία είναι έμφυτη και δεν καλλιεργείται από ενέργειες που γίνονται στην οικογένεια, στις βιβλιοθήκες, στο σχολείο κλπ.

6. Τί πιστεύετε ότι θα μάθετε ή μάθατε στο Τμήμα AB&ΣΠ του ΠαΔΑ σε σχέση με τη φιλαναγνωσία; *

Τρόπους καλλιέργειας της φιλαναγνωσίας για εμένα την ίδια/τον ίδιο

Τρόπους προώθησης της φιλαναγνωσίας στο ευρύ κοινό

Όλα τα παραπάνω

Τίποτα από τα παραπάνω

7. Έχετε κάρτα μέλους σε δημόσια ή δημοτική βιβλιοθήκη; *

Ναι

Όχι

8. Πόσο συχνά διαβάζετε για ψυχαγωγικούς λόγους; Επιλέξτε κατάλληλα από την κλίμακα 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 με μέτρια συχνότητα, 4 πολύ συχνά, 5 συνεχώς) *

	1	2	3	4	5	
1	☐	☐	☐	☐	☐	5

Ενότητα 4 - Οικογένεια

9. Κατά την παιδική σας ηλικία θυμάστε αν οι γονείς ή τα άτομα που σας φρόντιζαν είχαν τη συνήθεια να σας διαβάζουν παιδικά βιβλία; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 με μέτρια συχνότητα, 4 πολύ συχνά, 5 συνέχεια) *

	1	2	3	4	5	
1	☐	☐	☐	☐	☐	5

10. Κατά πόσο θεωρείτε ότι οι γονείς αποτελούν αναγνωστικά πρότυπα στην παιδική ηλικία; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ) *

	1	2	3	4	5	
1	☐	☐	☐	☐	☐	5

11. Θεωρείτε ότι το μορφωτικό επίπεδο των γονέων παίζει ρόλο στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας προς τα παιδιά; *

Ναι
Όχι

12. Πόσο θεωρείτε ότι η από κοινού ανάγνωση ενήλικα-παιδιού είναι αναγκαίος παράγοντας για να καλλιεργηθεί η φιλιαναγνωσία; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ) *

	1	2	3	4	5	
1	☐	☐	☐	☐	☐	5

13. Στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας πιστεύετε ότι παίζει ρόλο η συχνότητα με την οποία διαβάζουν οι γονείς μαζί με τα παιδιά τους; *

Ναι
Όχι

14. Κατά την παιδική σας ηλικία θυμάστε να κάνετε επισκέψεις μαζί με τους γονείς σας σε βιβλιοθήκες; *

Ναι
Όχι

15. Στην καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας ποιος πιστεύετε ότι έχει σπουδαιότερο ρόλο, η οικογένεια ή το σχολείο; *

Ή οικογένεια

Το σχολείο

Και τα δύο

Κανένα από τα δύο, καθώς πιστεύω ότι η φιλαναγνωσία είναι έμφυτη

16. Κατά πόσο συμφωνείτε ότι το βιοτικό επίπεδο της οικογένειας είναι ένας βασικός παράγοντας για την καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ) *

	1	2	3	4	5	
1	☐	☐	☐	☐	☐	5

17. Στην παιδική σας ηλικία οι γονείς ή οι άνθρωποι που σας φρόντιζαν ήταν εκείνοι που σας βοήθησαν στα πρώτα σας μαθήματα; *

Ναι

Όχι

Ενότητα 5 - Σχολείο

18. Στα παιδικά σας χρόνια θυμάστε δραστηριότητες εντός του σχολείου που συνέβαλαν στο να μάθετε να αγαπάτε το βιβλίο; *

Ναι

Όχι

19. Με βάση την προσωπική σας άποψη κατά πόσο πιστεύετε ότι ο τόπος διαμονής (πχ. επαρχία, πόλη) ενός παιδιού επηρεάζει την ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ) *

	1	2	3	4	5	
1	☐	☐	☐	☐	☐	5

20. Με βάση την προσωπική σας άποψη κατά πόσο πιστεύετε ότι ο τόπος διαμονής (πχ. επαρχία, πόλη) ενός παιδιού επηρεάζει την επίδοσή του στο σχολείο; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ) *

	1	2	3	4	5	
1	☐	☐	☐	☐	☐	5

21. Κατά πόσο θεωρείτε ότι η στάση του εκπαιδευτικού έχει θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ) *

	1	2	3	4	5	
1	☐	☐	☐	☐	☐	5

Ενότητα 6 - Βιβλιοθήκες

22. Κατά την παιδική σας ηλικία θυμάστε να συμμετείχατε σε φιλαναγνωστικές δράσεις βιβλιοθηκών; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ) *

	1	2	3	4	5	
1	☐	☐	☐	☐	☐	5

23. Κατά πόσο θυμάστε να συμμετείχατε σε δραστηριότητες που προωθούν την ανάγνωση; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ) *

	1	2	3	4	5	
1	☐	☐	☐	☐	☐	5

1 ○ ○ ○ ○ ○ 5

24. Αν ο γονιός από την παιδική ηλικία εξοικειώνει το παιδί με το χώρο της βιβλιοθήκης πιστεύετε ότι του δίνει τα κατάλληλα εφόδια έτσι ώστε αργότερα να επιθυμεί να συνεχίσει να επισκέπτεται βιβλιοθήκες; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ) *

1 1 2 3 4 5
1 ○ ○ ○ ○ ○ 5

25. Πιστεύετε ότι το ευρύ κοινό χρησιμοποιεί τη βιβλιοθήκη ως χώρο μελέτης; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ) *

1 1 2 3 4 5
1 ○ ○ ○ ○ ○ 5

Ενότητα 7 - Βιβλιοπωλεία/Εκδοτικοί οίκοι

26. Κατά την παιδική σας ηλικία θυμάστε να συμμετείχατε σε φιλιαναγνωστικές δράσεις βιβλιοπωλείων/εκδοτικών οίκων; Επιλέξτε από την κλίμακα από το 1 έως 5 (1 καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ) *

1 1 2 3 4 5
1 ○ ○ ○ ○ ○ 5

καθόλου, 2 ελάχιστα, 3 αρκετά, 4 πολύ, 5 πάρα πολύ,

1 1 2 3 4 5
1 ○ ○ ○ ○ ○ 5